

Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland

£1996:061€Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland

Vattenlag (1996:61)

Vattenlagens allmänna del

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Syfte och tolkning

Vatten och vattenområden inom landskapet skall användas på det sätt som bäst gagnar en uthållig utveckling. Inverkan utanför landskapet på vatten eller i miljön av åtgärd utförd inom landskapet skall beaktas på samma sätt som inverkan inom landskapet. Åtgärd som direkt eller indirekt kan inverka på vatten får inte vidtas om den kan motverka en uthållig utveckling.

För att uppnå syftet enligt 1 mom. skall ytvatten och grundvatten samt ekologiska förhållanden i våtmarker, sötvatten och saltsjön nyttjas, skyddas och vårdas så att en uthållig utveckling gagnas och så att där kan finnas sådana växt- och djursamhällen, som i huvudsak utgör naturliga inslag i dessa naturmiljöer.

2 §. Tillämpningsområde

Denna lag skall tillämpas på nyttjande, skydd och vård av ytvatten och grundvatten. Lagen är tillämplig på markanvändning samt andra verksamheter och åtgärder inom landskapet som riskerar att påverka ytvattens eller grundvattens förekomst, beskaffenhet eller ekologiska betydelse inom eller utanför landskapet. Lagens tillämpningsområde är inte begränsat till fasta föroreningskällor.

3 §. Definitioner

Vid tillämpningen av denna lag är innebörden av följande termer och begrepp denna:

- a) **ytvatten** är vatten i vattenområde oavsett djup,
- b) **grundvatten** är vatten i mark eller berggrund,
- c) **vattenområde** är område som inte endast tillfälligt är täckt av ytvatten och vars gräns mot land bedöms enligt medelvattenståndet, dock så att brunn, cistern och konstgjord damm inte är vattenområden enligt denna lag,
- d) **vattenföretag** är åtgärder som har verkningar med avseende på vatten såsom bortledande, byggande, fyllning, pålning, grävning, muddring, sprängning och rensning,
- e) **vattenfarlig verksamhet** är användning av mark eller vattenområde som kan medföra förändring av vattenkvaliteten genom förorening eller på annat sätt samt utsläppande av avloppsvatten,
- f) **grundvattenfarlig verksamhet** är sådan vattenfarlig verksamhet som kan medföra förändring av grundvattenkvaliteten eller försämra tillgången på grundvatten,
- g) **dikning** är sådant bortledande av vatten i avvattningssyfte som sker i dike,
- h) **vattentäkt** är bortledande av vatten för vattenförsörjning eller bevattning,
- i) **avloppsvatten** är vatten som varit i särskilt bruk men som inte längre skall användas samt vatten som avleds för avvattning av begravningsplats, upplag eller annat område där främmande ämnen kan finnas i skadlig omfattning,
- j) **vattenkvalitet** är vattens kemiska och fysikaliska tillstånd samt vattens ekologiska tillstånd,

- k) **kvalitetsnorm** är gränsvärde för vattenkvalitet eller värde för förekomsten av eller egenskap hos en eller flera organismer i vattenområde,
- l) **föroreningsområde** är vattenområde där kvalitetsnorm inte uppfylls,
- m) **påverkan** är orsakande av effekt eller risk för effekt,
- n) **förbättringsoverskott** är den extra vattenkvalitetsförbättring som följer av att vattenkvalitetsförbättrande åtgärd skapar bättre vattenkvalitet än vad som krävs enligt denna lag,
- o) **vattenförbättringsplan** är en plan för visst föroreningsområde vari skall anges hur vattenkvaliteten skall förbättras, när förbättringen skall ha uppnåtts samt vari regleras markanvändning och andra företag som kan inverka på förhållande som kvalitetsnormerna avser,
- p) **blandningszon** är vattenområde intill utsläppspunkt för avloppsvatten, mynning av dike eller plats för vattenbruk inom vilket vattenkvalitetsnormer inte är tillämpliga samt
- q) **undantagszon** är ett för tillgodoseende av ett från allmän synpunkt särskilt viktigt ändamål, som inte kan tillgodoses på annat sätt, bestämt och avgränsat vattenområde för vilket särskilda bestämmelser utfärdats.

2 kap. Rådighet över vatten

1 §. Inledande bestämmelse

I detta kapitel finns bestämmelser om vem som med iakttagande av lagens övriga bestämmelser råder över vatten samt under vilka förutsättningar annan än de som råder över visst vatten har rätt att utnyttja vatten och vattenområde. Rätt enligt denna lag undantar inte från skyldigheten att följa bestämmelser i annan lag.

2 §. Rätten att utföra vattenföretag

För att utföra ett vattenföretag krävs rätt eller rådighet enligt detta kapitel samt att vattenföretaget utförs i enlighet med lagens övriga bestämmelser.

3 §. Rådigheten över vatten

Den som äger en fastighet råder över det vatten som finns där, om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

I vattendrag råder vardera sidans ägare över det vatten som ansluter sig till respektive sida räknat från vattendragets mittlinje.

Med ägare enligt denna paragraf jämställs den som har ständig besittningsrätt till fastighet.

4 §. Samfällt vatten

Delägare i samfällt vattenområde råder över området på samma sätt som ägare, med beaktande av att han vid nyttjandet av området och därpå befintligt vatten inte får vidta åtgärder som vållar men eller störning för andra delägare eller utgör hinder för dem att på motsvarande sätt tillgodogöra sig området.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller i tillämpliga delar även samfällt område som inte är täckt av vatten, när fråga är om rätten att nyttja inom området befintligt grundvatten.

5 §. Lega av vatten

Beträffande lega av vattenområde gäller i tillämpliga delar vad om lega av jord för annat ändamål än byggande och bedrivande av jordbruk är bestämt.

6 §. Öppet vatten

Var och en har rätt att med undvikande av onödigt störning färdas på vattenområde som är öppet. Vattenområde anses öppet om det inte på

grund av laglig rätt stängts. Det sagda äger motsvarande tillämpning i fråga om färdande över is.

7 §. Nyttjande av vatten

Var och en har rätt till vattentäkt på vattenområde för hem- och bopshushållning samt rätt att bada i vattenområde, begagna dess vatten till tvätt, vattnande av djur och för annat dylikt ändamål, om det kan ske utan att annans mark orättmätigt beträds och utan att området ägare eller annan förorsakas men eller störning.

Om rätt till vattentäkt för släckning av brand finns särskilda bestämmelser.

8 §. Strandägares rätt

Ägare eller innehavare av strand som inte är ägare av eller delägare i vattenområde har rätt att framför stranden i vattenområdet för sitt enskilda behov utsätta ankoringspåle för båt eller anlägga brygga samt båthus, badhus, tvätthus, bastubyggnad eller annan sådan byggnad, om det kan ske utan att vålla ägaren av vattenområdet skada eller avsevärt men och om de kravbestämmelser som avses i 4 kap. 1-4 §§ uppfylls och åtgärden inte strider mot sådan kvalitetsnorm eller vattenförbättringsplan som avses i 5 kap. Här avsedd rätt föreligger inte i fråga om hamnområde eller annat vattenområde som tagits i särskilt bruk.

9 §. Undanröjande av hinder

Var och en som lider men av uppslamning eller av grund eller som åsamkas annan därmed jämförbar olägenhet vid nyttjande av vattenområde har rätt att vidta för undanröjande av hindret nödvändig åtgärd, om det kan ske utan att vålla ägaren avsevärt men och om de kravbestämmelser som avses i 4 kap. 1-4 §§ uppfylls och åtgärden inte strider mot sådan kvalitetsnorm eller vattenförbättringsplan som avses i 5 kap.

Beträffande det som avlägsnas från vattenområde genom åtgärd som avses i 1 mom. gäller i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 6 och 7 §§ stadgas om jord och muddermassor.

3 kap. Förfogande över annans egendom

1 §. Inledande bestämmelse

I detta kapitel regleras förutsättningarna för att utan ägares eller rättsinnehavares medgivande ta annan tillhörig egendom i anspråk eller på annat sätt använda annans egendom eller inverka på annans rätt till egendom. I 6 kap. finns bestämmelser angående ansökan om och tillstånd till förfogande över annans egendom.

Beviljande av rätt enligt detta kapitel med avseende på vattenföretag medför inte att företaget är tillåtligt enligt bestämmelser i andra kapitel i denna lag.

Vattenföretag i allmänhet

2 §. Användning och överdämning av annans mark

Den som utför eller ämnar utföra ett vattenföretag kan beviljas rätt att för viss tid eller ständigt lösa in annans egendom, ta sådan i anspråk med nyttjanderätt eller sätta annans mark under vatten.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att det visas att vattenföretagaren äger eller besitter större delen av det område som behövs för ändamålet i 1 mom. Åtgärden skall dessutom vara nödvändig för genomförande av vattenföretaget eller oundgängligen behövas för en byggnad eller annan anläggning, som är väsentlig för utförandet eller utnyttjandet av vattenföretaget, eller för att skydda allmänt eller enskilt intresse.

3 §. Undanskaffande av annans byggnad m.m.

Den som utför eller ämnar utföra ett vattenföretag kan beviljas rätt att skaffa undan byggnader och anläggningar.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att byggnad eller anläggning är till uppenbart hinder för vattenföretaget samt att kostnaderna för utförandet annars blir oskäligt höga.

4 §. Uppförande av mindre anläggning på annans mark i anslutning till vattenföretag

Den som utför eller ämnar utföra ett vattenföretag kan beviljas rätt att på annan tillhörigt område tillfälligt dämna upp vatten samt att för viss tid eller ständigt uppföra

- a) bro, trumma eller brygga med tillhörande anordningar,
- b) pumpinrättning med därtill hörande ledning eller
- c) annan mindre anläggning som är nödvändig för vattenföretaget.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att området inte påverkas i nämnvärd omfattning.

5 §. Undersökningar på annans mark m.m.

Den som utför eller ämnar utföra ett vattenföretag kan beviljas rätt att på annans mark eller vattenområde göra undersökningar för utredande av möjligheterna att genomföra vattenföretag och av verkningarna av ett planerat företag.

6 §. Rensning, uppläggning av massor m.m.

Den som utför eller ämnar utföra annat vattenföretag än allmän farled kan beviljas rätt att på annan tillhörigt område utföra rensningsarbete eller lägga upp jord eller muddermassa.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att området inte påverkas i nämnvärd omfattning samt att området inte berör tomt, trädgård, upplag, badstrand, hamn eller annat i särskilt bruk taget område.

Farleder och hamnar

7 §. Placering av muddermassor från farled

Muddermassa som härrör från allmän farled får placeras på annans vattenområde om området inte påverkas i nämnvärd omfattning eller tagits i särskilt bruk.

Den som i andra fall än som sägs i 1 mom. vill placera muddermassa på annans vattenområde kan beviljas rätt till detta om området inte påverkas i nämnvärd omfattning.

8 §. Rätt att placera anordningar och vidta åtgärder vid allmän farled

Den som anlägger eller förbättrar allmän farled har rätt att i vattenområde eller på strand förlägga remmare, märken, fyrar och andra anordningar som behövs för utmärkande av farleden och säkerställande av samfärdseln. Denna rätt innefattar också rätt att använda naturföremål samt rätt att avlägsna sikthinder.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att märken och anordningar inte förläggs på område som tagits i särskilt bruk såsom tomt, trädgård, upplagsområde och badstrand. Om det är oundgängligen nödvändigt att använda visst sådant område, kan dock rätt beviljas därtill.

9 §. Vattenområde vid allmän farled

Den som skall inrätta eller driva allmän lastnings- eller ankringsplats eller allmän hamn i anslutning till allmän farled kan beviljas rätt att nyttja eller inlösa vattenområde.

10 §. Vattenområde vid enskild farled

Den som skall inrätta eller driva enskild lastnings- eller ankringsplats eller hamn i anslutning till enskild farled kan beviljas rätt att nyttja annan tillhörigt vattenområde.

11 §. Strandägares rätt för enskild hamn

Strandägare som vill inrätta eller driva enskild hamn kan för sådant ändamål beviljas nyttjanderätt till annan tillhörigt område.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att hamnen används för samfärd- sel som inte är av ringa vikt samt att området inte påverkas i nämnvärd omfattning.

Förebyggande av fara

12 §. (2008/125) Tillfälliga åtgärder för att avvärja fara

Tillsynsmyndigheten kan förordna om utförande av sådana tillfälliga åtgärder som är nödvändiga för att avvärja fara för människors liv eller hälsa eller omfattande egendomsskador orsakad av förändring av vatten- område till följd av exceptionella naturförhållanden eller övermäktig till- dragelse.

Markavvattning och avlopp

13 §. Dikning av annans mark

Dikning som avses i 10 kap. får utföras på annans mark och därtill hö- rande erforderlig skyddsvall eller pumpstation anläggas under förutsättning att åtgärden behövs för en ändamålsenlig markavvattning eller för att före- bygga att annans område blir vattendränkt eller orsakas annan skada samt att kravet i 2 mom. uppfylls.

Om dikning eller anläggning, som avses i 1 mom. utförs genom annans mark skall, om så kan ske utan oskäliga kostnader, detta göras i rågång el- ler på annan plats som medför minsta möjliga olägenhet för markägarna. Utanför rågång får öppet dike inte läggas på annans område som har tagits i särskilt bruk. Genom annans täckdikade område får dikning utföras en- dast om det är oundgängligen nödvändigt.

14 §. Användning av annans dike och avloppsledning

För avvattning av mark får vatten ledas in i annan markägares öppna dike eller rensade bäck. Om sådant inledande av vatten i annan markägares täckdike medför att grövre rör måste läggas ner eller andra arbeten utföras, skall dessa tillägsarbeten utföras av den som leder in vattnet i diket.

Bestämmelser om ersättning och framtida deltagande i underhåll, för- bättring och utvidgning av dike finns i 7 och 10 kap.

Den som avleder avloppsvatten har rätt att använda annans avloppsled- ning om detta är ändamålsenligt. Därvid tillämpas i tillämpliga delar be- stämmelserna i 11 kap.

15 §. Avloppsanläggning

Rätt kan ges att på annans mark placera reningsverk och andra avlopps- anläggningar vilkas omfattning inte är obetydlig eller att för ändamålet lösa in annans mark.

Härvid skall samma regler tillämpas som gäller för anläggningar som har samband med vattenföretag.

Vattentäkt

16 §. Ytvattentäkt

Den som inte råder över vatten kan beviljas rätt till ytvattentäkt på an- nans vattenområde.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att det inte gör det omöjligt för ägaren av vattenområdet att använda vattnet på samma sätt som den som begärt rätten.

Om vattentäkt för hem- och boskapshushållning finns bestämmelser i 2 kap. 7 §. Hur fördelning mellan olika intressenter skall göras regleras i 12 kap. 2 § och 13 kap. 19 §.

17 §. Grundvattentäkt

För enskilt behov kan rätt beviljas till grundvattentäkt på annans område om nyttan av tekten är avsevärt större än skadan och annan olägenhet av densamma.

För allmänt behov kan rätt beviljas om nyttan av tekten är större än skadan och annan olägenhet av densamma.

Vid uppskattningen av nytta och skada, men eller annan förlust som avses i 1 och 2 mom. skall bestämmelserna i 12 kap. 5 § tillämpas.

Hur rätt till grundvattentäkt skall fördelas mellan flera när vattnet inte räcker till alla regleras i 12 kap. 6 § och 13 kap. 19 §.

18 §. Grundvattentäkt för enskilt behov

Trots vad i 19 § stadgas kan den, som inte på annat sätt till skäligena kostnader kan erhålla hushållsvatten i tillräcklig mängd, beviljas rätt till takt av grundvatten på annans mark. Sådan rätt kan också beviljas för att tillgodose industriell eller annan ekonomisk verksamhet för vilket tillgång till grundvatten är av synnerlig vikt.

Förutsättning för rätt enligt 1 mom. är att vattnet även räcker för ägarens, på hans mark bosatta personers, där väntad bosättnings samt där belägna företags behov samt att tekten inte medför nämnvärda störningar eller andra olägenheter för markägaren.

19 §. Grundvattentäkt för allmänt behov

Företag som försörjer en kommun eller ett större antal förbrukare med huvudsakligen hushållsvatten, samt annan som behöver grundvatten för att tillgodose ett allmänt behov, kan ges rätt till takt av grundvatten på annans område. Om vattnet skall ledas till plats utanför orten, får sådan rätt ges endast om ortens behov av vatten ändå kan tillgodoses i skälig omfattning.

20 §. Begränsning i rätt till grundvattentäkt

Rätt till takt av grundvatten kan begränsas till förmån för grundvattentäkt på annat område som tillgodoser allmänt behov.

Rätt till takt av grundvatten kan under viss tid begränsas i visst område om tillgången på grundvatten för hushållsändamål på orten hotas av långvarig torka eller andra omständigheter.

21 §. Anordningar på annans mark för vattentäkt

Beträffande markägares skyldighet att tåla att ledningar och andra anordningar för vattentäkt placeras på hans mark gäller det som bestäms i 123 § byggnadslagen (1979:61) för landskapet Åland.

Innehavaren av vattentäkt kan när annans område behövs för ändamålet ges rätt att lösa in området eller ständig besittningsrätt för att där placera bassänger eller andra anläggningar eller anordningar för behandling av vattnet.

Se G 1, Plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland.

4 kap. Allmänna kravbestämmelser

1 §. Inledande bestämmelse

Vattenföretag skall utföras och vattenfarlig verksamhet utövas så att ändamålet med företaget eller verksamheten nås med minsta skada och olägenhet för miljön utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att före-

taget eller verksamheten omöjliggörs. Särskilt skall eftersträvas att grundvattnet och vattenmiljön skadas så litet som möjligt och hålls i ett så naturligt skick som möjligt. Vattenföretag och vattenfarlig verksamhet skall dessutom utföras och utövas med minsta intrång och olägenhet för andra allmänna och enskilda intressen.

2 §. Skydd för vattenkvalitet

Vattenföretag får inte utföras och vattenfarlig verksamhet får inte utövas om detta i något vattenområde kan försvåra uppfyllandet av kvalitetsnorm eller andra krav för vattenkvalitet som föreskrivs i 5 kap.

Vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet som medges i förbättringsplan eller som innebär utnyttjande av förbättringsöverskott i enlighet med bestämmelserna i 5 kap. är trots vad i 1 mom. stadgas tillåtna.

3 §. Väsentlig olägenhet

Om vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet trots försiktighetsmått enligt 4-7 §§ riskerar att medföra olägenheter som var för sig eller tillsammans är av väsentlig betydelse får företaget eller verksamheten inte utföras eller bedrivs annat än om nyttan härav klart överstiger skadan eller om undantag gäller enligt 2 mom. Samma gäller om vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet ensam kan medföra olägenhet som är betydande i förhållande till dess omfattning. (2001/32)

1 mom. hindrar inte vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet som tydligt har medgetts i vattenförbättringsplan.

4 §. Hänsyn till andra allmänna och enskilda intressen

I enlighet med 1 § skall vattenföretag utföras och vattenfarlig verksamhet utövas med minsta intrång och olägenhet för andra allmänna och enskilda intressen än som avses i 2 och 3 §§, varvid särskilt skall beaktas företagets eller verksamhetens inverkan på

- a) fiskbeståndet och möjligheten att bedriva fiske,
- b) samfärdseln,
- c) möjligheterna att på det berörda området i framtiden utföra annat vattenföretag, utöva vattenfarlig verksamhet eller bedriva annan härmed jämförbar verksamhet samt
- d) rekreativsmöjligheterna, naturskönheten, kulturvärdena och trivselen i omgivningen.

5 §. Planers inverkan

Vattenföretag och vattenfarlig verksamhet får inte strida mot vattenförbättringsplan, byggnadsordning, stads- eller byggnadsplan eller fastställd general- eller regionplan. Gäller i andra än i nämnda fall särskilda bestämmelser för byggande eller annan användning av bestämt mark- eller vattenområde får företaget eller verksamheten inte heller strida mot dem.

6 §. Platsvalet

Vattenfarlig verksamhet får endast utövas på plats eller platser där minsta möjliga olägenhet för vattenmiljön uppstår och där förutsättningarna finns eller kan skapas för det slags verksamhet som är i fråga, utan att oskäligt högre verksamhetskostnader uppstår till följd av platsvalet.

7 §. Skäliga skyddsåtgärder

Den som utövar eller ämnar utöva vattenfarlig verksamhet skall, om inte längre gående krav gäller enligt annat lagrum i denna lag, vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvalitet. Skyldigheten att avhjälpa olägenheter kvarstår även efter att vattenfarlig verksamhet har upphört.

Omfattningen av åliggande enligt 1 mom. skall bygga på tekniskt bästa möjliga lösning som är ekonomiskt möjlig för den typ av verksamhet som är i fråga. Hänsyn skall tas till de tekniska svårigheter att uppnå bästa möjliga resultat, som kan föreligga därför att vattenanläggning har uppförts vid en tid då mindre stränga vattenvårdskrav gällde och därför blir dyrare att förbättra. Avhjälpan av olägenheter enligt 1 mom. sista meningen skall dock ske oavsett kostnaderna, om förebyggandet av den risk som föranleder krav på avhjälpan hade kunnat åstadkommas utan oskäligen kostnader.

Om det är uppenbart eller i ett tillståndsärende utrett att försiktighetsmått enligt 2 mom. är alltför kostsamt i förhållande till nyttan kan lindrigare försiktighetsmått väljas. Vid denna avvägning mellan kostnad och nytta skall särskild hänsyn tas till beskaffenheten av det vatten som kan bli påverkat och betydelsen av vattnets beskaffenhet samt till kostnaden för skyddsåtgärd och den ekonomiska verkan i övrigt av försiktighetsmåten.

I vattenförbättringsplan får bestämmas att den kostnadsminskning som följer av lindrigare försiktighetsmått enligt 3 mom. skall betalas till en vattenförbättringsfond. Denna betalning skall i alla tillämpliga sammanhang behandlas som en utgift för försiktighetsmått.

Närmare bestämmelser om vattenförbättringsfonder utfärdas genom landskapsförordning.

8 §. Grundvattenfarliga ämnen

Direkta utsläpp till grundvatten av grundvattenfarliga ämnen är förbjudna. I landskapsförordning anges de ämnen som är grundvattenfarliga enligt denna paragraf.

Vattenfarlig verksamhet som kan medföra att grundvatten förorenas med grundvattenfarligt ämne får inte utövas om inte alla förebyggande tekniska åtgärder vidtas som behövs för att förhindra sådan påverkan på grundvatten. I landskapsförordning kan intas närmare bestämmelser om de förebyggande tekniska åtgärder som behövs enligt denna paragraf.

8a §. (2008/125) Utsläpp till allmänt avlopp

Det är förbjudet att i allmänt avloppsledningsnät leda in ämne som kan medföra men för ledningsnätets eller i ett till nätet anslutet reningsverks funktion.

9 §. Särskilda försiktighetskrav

Om det är ägnat att förenkla genomförandet av kraven i detta kapitel eller att tillgodose syftet med 5 kap., kan landskapsregeringen fastställa minimikrav för bestämda åtgärdslag eller verksamhetsslag avseende utsläpp, teknisk utrustning samt sådan hantering av kemiska ämnen, preparat och varor som direkt eller indirekt kan medföra risk för vattenkvaliteten eller vattenmiljön. Dessa minimikrav skall bestämmas på grundval av de principer som fastslås i 6 § samt 7 § 1 och 2 mom.

2 mom. upphävt (2005/54).

3 mom. upphävt (2005/54).

5 kap. Bestämmelser om vattenkvalitet (2008/125)

Gemensamma bestämmelser om yt- och grundvattenkvalitet

1 §. Ytvattenkvalitet

Det är envars skyldighet att efter förmåga och tillfälle, genom aktivt handlande och genom att avstå från skadlig påverkan, skydda och vårda ytvatten så att det är i sådant skick och har sådan beskaffenhet att där kan finnas sådana växter och djur som utgör för området normal flora och fauna utan påverkan av människan. Beskaffenheten skall också vara sådan att

ingen som helst hälsofara kan orsakas av vattnet eller dess användning för olika ändamål.

Undantag från 1 mom. gäller i områden som utgör föroreningsområde, blandningszon eller undantagszon, för vilka särskilda bestämmelser gäller i denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser.

2 §. Grundvattenkvalitet

Det är envars skyldighet att efter förmåga och tillfälle, genom aktivt handlande och genom att avstå från skadlig påverkan, skydda och vårda grundvatten så att dess beskaffenhet inte kan medföra hälso- eller miljöfara.

3 §. Vattenskyddsområde

Landskapsregeringen kan bestämma att visst område skall vara vattenskyddsområde vilket innebär att området åtnjuter särskilt skydd till förebyggande av förorening eller annan skadlig förändring av vattenkvaliteten. Vattenskyddsområde får inte ges större omfattning än vad som är lämpligt för ändamålet.

Inom vattenskyddsområde får inte finnas cistern, upplag, dike, ledning eller annan anläggning som kan skada eller på annat sätt förorena vattnet. Där får heller inte bedrivas verksamhet som kan medföra i 1 mom. avsedda följder. Landskapsregeringen kan för visst vattenskyddsområde förordna om ytterligare skyddsåtgärder eller inskränkningar i rätten att nyttja området samt om tillståndsplikt för olika typer av verksamheter och åtgärder.

Landskapsregeringen kan ge tillstånd till viss åtgärd eller verksamhet inom vattenskyddsområde om det är utrett att detta kan ske utan risk för försämring av vattenkvaliteten.

4 §. Kvalitetsnormer

Landskapsregeringen skall utfärda sådana kvalitetsnormer som är behövliga eller lämpliga för att klara de allmänna förutsättningar för vattenföretag och vattenfarliga verksamheter som anges i 1 och 2 §§. (2005/54)

Kvalitetsnormer kan utfärdas för grundvatten, avgränsade vattenområden eller för alla vattenområden av viss typ och kan avse såväl kemiska och fysiska egenskaper hos vatten som ekologiska förhållanden i vattenområde.

3 mom. upphävt (2005/54)

5 §. Omprövning och upphävande av kvalitetsnorm

Kvalitetsnormer utfärdade enligt 4 § 1 mom. skall omprövas senast vart femte år.

Om kvalitetsnorm gäller för visst område eller för hela landskapet och det visar sig att den inte är tillräcklig för att syftet med den skall uppnås, kan kvalitetsnormen redan före omprövningstiden enligt 1 mom. skärpas eller kompletteras med ytterligare kvalitetsnormer varvid 1 § 1 mom. tillämpas.

En utfärdad kvalitetsnorm får upphävas om den sannolikt är obehövlig från miljöskyddssynpunkt. Landskapsregeringen skall innan kvalitetsnormen upphävs redovisa skälen för detta i en ordning som i tillämpliga delar motsvarar den som föreskrivs för vattenförbättringsplan enligt 13-16 §§. En utfärdad kvalitetsnorm som helt eller delvis innebär tillämpning av bestämmelser som föreskrivits av Europeiska gemenskaperna (EG) kan dock inte till denna del upphävas. (2001/32)

6 §. Rättsverkan av kvalitetsnorm

Om kvalitetsnorm inte är uppfylld i ett ytvattenområde eller grundvattenområde, gäller vad som föreskrivs i 2 och 3 mom.

Ny eller ändrad markanvändningsåtgärd eller verksamhet i ytvattenområde, dess tillrinningsområde eller i ett område där kvalitetsnorm avseende

grundvatten gäller, får inte utföras eller bedrivas om därigenom riskeras att vattenkvaliteten ytterligare försämras eller att förbättring därigenom kan försvåras. Undantag härifrån är

a) att det är väl utrett att ingen ökad påverkan av detta slag kommer att inträffa,

b) att åtgärden eller verksamheten innebär utnyttjande av förbättringsöverskott i enlighet med 12 § och hinder enligt 3 mom. inte föreligger eller

c) att gällande vattenförbättringsplan finns och medger åtgärden eller verksamheten.

Om kvalitetsnorm avser hälsa får inte ny eller ändrad verksamhet eller åtgärd kvittas mot förbättringsöverskott enligt b punkten.

Särskilda bestämmelser om ytvattenkvalitet

7 §. *Blandningszon*

När kvalitetsnormer utfärdas skall i nödvändig omfattning blandningszon, dess art, föroreningstyp och storlek bestämmas samt, om så kan behövas för miljövården, särskilda normer utfärdas för sådana zoner. Blandningszonens storlek får inte överstiga vad som är tekniskt nödvändigt med hänsyn till utsläppets art, föroreningstyp och storlek.

Om landskapsregeringen inte beslutat om blandningszonens storlek är blandningszonen för avloppsvatten vattenområde inom 100 meters och för dikes utlopp inom 25 meters radie räknat från utsläppspunkten. För vattenbruk skall blandningszonen vara vattenområde inom 100 meters radie räknat från vattenbruksanläggningens yttre omkrets.

Oavsett bestämmelserna i 1 och 2 mom. får ingenstans förekomma att en blandningszon, eller flera blandningszoner tillsammans, täcker mer än en tredjedel av avståndet mellan närmast liggande stränder.

8 §. *Undantagszon*

Landskapsregeringen kan bestämma att visst vattenområde skall vara undantagszon. För undantagszon kan särskilda kvalitetsnormer eller andra bestämmelser som rör vattnets kvalitet utfärdas. Om det anses behövligt kan landskapsregeringen dessutom utfärda andra bestämmelser rörande markanvändning eller andra åtgärder som kan påverka miljöförhållandena i undantagszon.

I 6 kap. regleras förutsättningarna för beviljande av tillstånd att förändra vattenområde till annan mark.

9 §. *Särskilda kvalitetsnormer*

Om inte kvalitetsnormer gäller för syre, kväve eller fosfor i visst sötvattenområdes ytvatten får ny eller ändrad markanvändningsåtgärd eller verksamhet komma till stånd i vattenområdet eller dess tillrinningsområde endast om det visas att åtgärden eller verksamheten inte riskerar att försämma syreförhållandena eller öka halterna av kväve respektive fosfor i vattenområdet.

Om inte kvalitetsnormer gäller för vattenområde i saltsjön syftande till att begränsa övergödning, såsom kvalitetsnormer avseende ekologiska förhållanden eller kvalitetsnormer i enlighet med 4 § 1 mom., får ny eller ändrad markanvändningsåtgärd eller verksamhet komma till stånd i vattenområdet eller dess tillrinningsområde endast om det visas att åtgärden eller verksamheten inte kan bidra till ökad övergödning i området eller att förbättringsöverskott utnyttjas enligt bestämmelserna i 12 §.

Särskilda bestämmelser om grundvattenkvalitet

10 §. Kvalitetsnormer

Om kvalitetsnormer för grundvatten avser hälsa skall de gälla lika i hela landskapet medan kvalitetsnormer avseende miljöaspekter får bestämmas gälla för viss del av landskapet eller hela landskapet.

För vattenkvaliteten i brunnar tillämpas utöver denna lag landskapslagen (1967:36) om hälsovården. Vatten i brunn skall dock uppfylla utfärdade kvalitetsnormer för grundvatten om inte annat särskilt stadgats. Om vid provtagning i brunn vattnet har sämre kvalitet än kvalitetsnormer föreskriver, skall grundvattnet i området anses vara motsvarande dåligt om inte annat förhållande påvisas genom särskild provtagning eller på annat betryggande sätt.

Se K 5, Landskapslag (1967:36) om hälsovården.

11 §. Särskild kvalitetsnorm avseende nitrat

Om kvalitetsnormer avseende nitrat i grundvatten inte har införts får ingen ändring av jordbruksdrift ske om den medför annan än obetydlig ökning av nitrathalten i mark eller grundvatten.

Gemensamma bestämmelser om förbättringsoverskott och förbättringsplaner

12 §. Utnyttjande av förbättringsoverskott

Oavsett krav, restriktioner och förbud i denna lag för åtgärd eller verksamhet som kan påverka vattenkvaliteten får i den utsträckning som anges i denna lag och i landskapsförordning ny eller ändrad verksamhet eller annan åtgärd ändå komma till stånd om detta har direkt samband med ett förbättringsoverskott. Med direkt samband likställs att den som har skapat förbättringsoverskottet medger att annan utnyttjar detta.

Förbättringsoverskott får inte sammanlagt utnyttjas mer än till två tredjedelar.

Närmare bestämmelser om förbättringsoverskott utfärdas genom landskapsförordning.

13 §. Vattenförbättringsplan

För föroreningsområde och område där kvalitetsnormer för grundvatten inte uppnås, eller risk finns att sådana normer inte uppnås, skall landskapsregeringen upprätta och fastställa en vattenförbättringsplan.

Ansvarig för genomförandet av vattenförbättringsplan är landskapsregeringen. Vissa eller samtliga genomförandeuppgifter utom det slutliga genomförandeansvaret kan delegeras till en kommun eller Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Om sådan delegering har skett, skall landskapsregeringen övervaka genomförandet och vid behov antingen skyndsamt ingripa i en enskild fråga eller återta delegeringsbeslutet. (2007/117)

14 §. Förfarande

Innan vattenförbättringsplan fastställs skall förslaget vara utställt under minst en månad.

Sedan tiden för utställning enligt 1 mom. gått ut skall landskapsregeringen upprätta ett skriftligt, preliminärt ställningstagande till planförslaget vari beaktas de synpunkter på förslaget som givits under utställningstiden. Detta ställningstagande skall redovisas vid ett sammanträde där sakägare skall beredas tillfälle att yttra sig över det. Vid sammanträdet skall protokoll föras.

Tidigast tre veckor efter att protokoll som avses i 2 mom. offentliggjorts får landskapsregeringen besluta om planförslaget.

15 §. Rättsverkan av förbättringsplan

Utöver vad som medges enligt denna paragraf får inte markanvändningsåtgärd eller verksamhet inledas, flyttas, utvidgas eller på andra sätt utföras eller bedrivs i strid mot fastställd vattenförbättringsplan. Åtgärd eller verksamhet som bedrivs när planen ställdes ut får dock tills myndighet i enskilt fall bestämmer annat fortsätta oförändrad förutsatt att den inte strider mot annan bestämmelse i denna lag eller annan författning.

Utan tillstånd från prövningsmyndigheten får i planen oreglerad markanvändningsåtgärd eller verksamhet komma till stånd eller ändras endast om detta är tillåtligt enligt 4 och 6 kap. denna lag samt om det är uppenbart att detta varken försvårar genomförandet av planen eller motverkar planens miljöskyddssyfte. I annat fall ska tillstånd sökas hos prövningsmyndigheten som får ge tillstånd endast om det är utrett att åtgärden eller verksamheten inte försvårar genomförandet av planen eller motverkar dess syfte från miljöskyddssynpunkt. (2008/125)

16 §. Utnyttjande av förbättringsöverskott inom förbättringsplan

Oavsett bestämmelserna i 15 § får markanvändningsåtgärd eller verksamhet komma till stånd eller ändras i strid mot vattenförbättringsplan, om därigenom förbättringsöverskott, skapat av den som vill utföra markanvändningsåtgärden eller verksamheten, utnyttjas enligt 12 §.

Landskapsregeringen får i vattenförbättringsplan bestämma att annan vattenförbättrande åtgärd än som avses i 1 mom., som ger ett dokumenterat förbättringsöverskott, får utnyttjas efter prövningsmyndighetens tillstånd. För sådant tillstånd krävs att den sökande i betydande grad har medverkat till förbättringsöverskottet eller att den som har skapat förbättringsöverskottet medger att sökanden utnyttjar detta. (2008/125)

17 §. Revidering av vattenförbättringsplan

Vattenförbättringsplan skall revideras när det finns anledning anta att planen inte är tillräcklig för att nå den vattenkvalitet som föreskrivs i kvalitetsnormer eller senast vart tredje år.

För revideringen av vattenförbättringsplan skall tillämpas bestämmelserna i 14 §.

Bestämmelser om övervakning, vattenkvalitet, åtgärdsprogram, förvaltningsplaner och förteckning över skyddade områden (2005/54)

18 §. (2005/54) Övervakning

Med övervakning avses i denna lag att söka en sammanhållen och mångsidig helhetsbild av vattenkvaliteten och dess förändring i syfte att kunna vidta ändamålsenliga åtgärder för att skydda vattenkvalitet och en hållbar användning av vatten. För övervakningsåtgärder äger landskapsregeringen de befogenheter som enligt 28 § landskapslagen (2008:124) om miljöskydd gäller för tillsyn. Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning delegera övervakningsuppgifterna till en landskapsregeringen underlydande myndighet. (2008/125)

För övervakningen skall utarbetas, fastställas och genomföras ett övervakningsprogram. Övervakningsprogram för ytvatten skall minst omfatta ekologisk och kemisk kvalitet inräknat väsentliga faktorer som styr dessa, såsom vattenflöden, nedfall från luften, näringsläckage från bottnar samt utsläpp i vatten. Övervakningsprogram för grundvatten skall omfatta övervakning av kemisk kvalitet och kvantitativ kvalitet. Om ett vattenskyddsområde avgränsats eller en kvalitetsnorm gäller för området skall övervakningsprogrammet omfatta tillämpliga frågor som rör områdets skyddsbehov. Vid utarbetandet av övervakningsprogram skall beaktas uppgifter från tillsyn och från sådan egenkontroll som skall utföras av en verksamhetsutövare.

Om det vid övervakning konstateras finnas en försämrad vattenkvalitet eller en betydande risk för en försämrad vattenkvalitet skall information om detta ges till berörda myndigheter och betydande verksamhetsutövare.

Landskapsregeringen ansvarar för övervakningen av vattenkvaliteten och kan besluta att föra över sådana övervakningsuppgifter till en förvaltningsenhet som är underställd landskapsregeringen. Landskapsregeringen kan dessutom besluta närmare om

- 1) beskrivningar och analyser som skall ingå i, samt kriterier som skall användas vid, beskrivning av vattenkvaliteten och dess förändring samt om
- 2) omfattning och innehåll i övervakningsprogram.

Se J 1, Landskapslag (2008:124) om miljöskydd.

19 §. (2005/54) *Avrinningsdistrikt*

Om inte landskapsregeringen beslutar annat utgör landskapet ett avrinningsdistrikt som avses i artikel 3 i EG-direktivet 2000/60/EG. Landskapsregeringen kan vid behov besluta om avgränsning av avrinnings- och delavrinningsområden inom ett avrinningsdistrikt.

För ett avrinningsdistrikt skall landskapsregeringen göra en analys av områdets karakteristika, en översyn av sådan påverkan och effekt på vattenkvalitet som orsakats området av mänsklig verksamhet samt en ekonomisk analys av vattenanvändningen inom området. Översynen och analysen och nödvändiga uppdateringar av dessa skall göras senast inom åtta år efter denna lags ikraftträdande och därefter senast vart sjätte år.

20 §. (2005/54) *God vattenkvalitet*

Med god ytvattenkvalitet avses i 18-25 §§ att en ytvattenförekomst har klassificerats ha god ekologisk kvalitet och god kemisk vattenkvalitet.

Med god grundvattenkvalitet avses i 18-25 §§ att en grundvattenförekomst har klassificerats ha goda kemiska och kvantitativa egenskaper.

21 §. (2005/54) *Klassificering av vattenkvalitet*

Ytvatten klassificeras på grundval av ekologisk och kemisk kvalitet. Ytvattens ekologiska kvalitet skall klassificeras som hög, god, måttlig, otillfredsställande eller dålig. Ytvattens kemiska kvalitet klassificeras som god eller otillfredsställande.

Grundvatten klassificeras enligt kemiska och kvantitativa egenskaper som god eller otillfredsställande.

Klassificering skall utföras i enlighet med bestämmelserna i bilaga V i EG-direktivet 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. Landskapsregeringen kan besluta närmare om förfarandet vid klassificering av yt- och grundvattnen.

22 §. (2005/54) *Åtgärdsprogram*

Landskapsregeringen skall upprätta ett åtgärdsprogram som är ägnat att uppnå och bevara en effektiv och hållbar vattenanvändning med en god vattenkvalitet samt att förebygga en försämring av vattenkvaliteten. Av åtgärdsprogrammet skall framgå lagstiftnings-, budget-, informations-, tillsyns- och övervakningsbehov samt de administrativa behov som genomförandet av en åtgärd fordrar. Allmänheten skall informeras om åtgärdsprogrammet, uppmantras att ta del av det och ges tillfälle att avge synpunkter på det. Information till allmänheten om ett förslag till åtgärdsprogram skall ges genom annons i minst en i landskapet allmänt utkommande tidning. Förslaget skall med tillhörande allmänna handlingar, senast ett år före den period som åtgärdsprogrammet avser, hållas tillgängligt för allmänheten under minst sex månader. Under denna tid skall även för förslaget nödvändiga handlingar publiceras i elektronisk form.

Landskapsregeringen kan besluta närmare om hur arbetet med att upprätta ett åtgärdsprogram skall genomföras, tidsplan för utformning och om-

fattning av arbetet samt vilka uppgifter som skall ingå i ett åtgärdsprogram.

Ett första åtgärdsprogram skall antas utan dröjsmål, dock senast den 22 december 2009. Åtgärdsprogrammet skall antas av landskapsregeringen. Landskapsregeringens allmänna förvaltning, underlydande myndigheter och kommunala myndigheter skall i tillämpliga delar i sina respektive planer och beslut beakta det antagna åtgärdsprogrammet.

23 §. (2005/54) Förvaltningsplan

Landskapsregeringen skall i en förvaltningsplan sammanställa uppgifter om ett avrinningsdistrikt. I en förvaltningsplan skall åtminstone ingå

- 1) en beskrivning av ett avrinningsområdes karakteristika,
- 2) en beskrivning av sådan påverkan och effekt på vattenkvalitet som orsakats av mänsklig verksamhet,
- 3) uppgifter som identifierar och beskriver skyddade områden,
- 4) en beskrivning av nätverk som upprättats för övervakning av vattenkvalitet och redovisning av resultat från sådana övervakningsprogram,
- 5) en förteckning över fastställda miljömål,
- 6) en sammanfattande ekonomisk analys av vattenanvändningen,
- 7) en sammanfattning av antagna åtgärdsprogram och syftet med dessa,
- 8) en förteckning över detaljerade program och förvaltningsplaner,
- 9) en sammanfattning av de åtgärder för information till allmänheten och samråd som vidtagits, resultaten härav och de ändringar i planen som gjorts till följd av detta,
- 10) en förteckning över behöriga myndigheter samt
- 11) uppgifter om sådana kontaktpunkter och förfaranden som finns för information riktad till allmänheten.

En första förvaltningsplan skall antas utan dröjsmål, dock senast den 22 december 2009. Allmänheten skall informeras om planen, uppmuntras att ta del av den och ges tillfälle att lämna synpunkter på förslag. Information till allmänheten om ett förslag till förvaltningsplan skall ges genom annons i minst en i landskapet allmänt utkommande tidning. Förslaget skall med tillhörande allmänna handlingar, senast ett år före den period som förvaltningsplanen avser, hållas tillgängligt för allmänheten under minst sex månader. Under denna tid skall även för förslaget nödvändiga handlingar publiceras i elektronisk form.

Landskapsregeringen kan besluta närmare om hur arbetet med att sammanställa en förvaltningsplan skall genomföras, tidsplan för utformning och omfattning av arbetet samt vilka uppgifter som skall ingå i en förvaltningsplan.

24 §. (2005/54) Översyn av förvaltningsplan och åtgärdsprogram

Förvaltningsplan och åtgärdsprogram skall fortlöpande ses över och om det bedöms ändamålsenligt vid behov revideras. Översyn skall ske minst vart sjätte år, varvid bestämmelserna om information i 5 kap. 22 och 23 §§ skall beaktas. Nya eller reviderade åtgärder som antagits enligt ett uppdaterat program skall träda i kraft inom tre år efter att de antagits.

I en reviderad förvaltningsplan skall åtminstone ingå en beskrivning av

- 1) behövliga ändringar eller uppdateringar av miljömål sedan offentliggörandet av föregående förvaltningsplan,
- 2) gjorda framsteg för att nå miljömål, inklusive en redovisning av verkan av åtgärder som genomförts under föregående förvaltningsplanperiod, med en förklaring till varför ett eller flera miljömål inte har uppnåtts,
- 3) orsaken till varför en planerad åtgärd för att nå fastställda miljömål inte har vidtagits under den föregående förvaltningsplanperioden samt
- 4) orsaken till varför en oplanerad åtgärd för att nå fastställda miljömål har vidtagits under den föregående förvaltningsplanperioden.

25 §. (2005/54) Förteckning över skyddade områden

Landskapsregeringen för en särskild förteckning över vattenskyddsområden samt andra yt- och grundvattenområden vilka enligt lagstiftningen kräver ett särskilt skydd. I förteckningen skall anges

1) de vattenförekomster som används för uttag av hushållsvatten avsett att användas som dricksvatten och som ger mer än 10 kubikmeter per dag i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer samt de vattenförekomster som är avsedda för sådan framtida användning,

2) områden som har fastställts för skydd av ekonomiskt betydelsefulla vattenlevande djur- eller växtarter,

3) vattenförekomster som har fastställts som rekreativsvatten, inklusive områden som fastställts som badvatten enligt direktiv 76/160/EEG (om kvaliteten på badvatten),

4) områden som är känsliga för näringsämnen, inklusive områden som fastställts som sårbara enligt direktiv 91/676/EEG (om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket) och områden som fastställts som känsliga områden enligt direktiv 91/271/EEG (om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse) samt

5) områden som har fastställts för skydd av livsmiljöer eller arter där bevarandet eller förbättrandet av vattnets status är en viktig faktor för deras skydd, inklusive relevanta Natura 2000-områden som fastställts enligt direktiv 92/43/EEG (om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) och direktiv 79/409/EEG (om bevarande av vilda fåglar).

För varje förekomst eller område som upptas i förteckningen skall anges den landskaps- och gemenskapslagstiftning på vilken noteringen i förteckningen grundas samt var varje i förteckningen avsett område är lokaliserat.

6 kap. Tillståndsprövning och miljögranskning (2008/125)

Allmänna bestämmelser

1 §. (2008/125) Om prövning och prövningsmyndighet

I detta kapitel finns närmare bestämmelser om när tillstånd eller miljögranskning krävs för vattenföretag, förfogande över annans egendom och vattenfarlig verksamhet. I fråga om prövningsmyndighet och förfarande gäller vad som stadgas i landskapslagen om miljöskydd.

2 §. (2008/125) Särskilt om ansökan om tillstånd till förfogande över annans egendom

Av ansökan som avser tillstånd enligt 3 kap. denna lag ska, avseende förfogande över annans egendom, utöver vad som följer av landskapslagen om miljöskydd särskilt framgå vilken rätt till förfogande över annans egendom som begärs.

3 §. Rätt till tillståndsprövning

Den som utfört eller ämnar utföra vattenföretag samt den som utövar eller ämnar utöva vattenfarlig verksamhet kan söka tillstånd härför även om tillståndsplikt inte föreligger. Om inte annat är särskilt bestämt gäller för sådan ansökan samma regler om handläggning och beslut som för tillståndsärenden i övrigt enligt denna lag.

4 §. (2008/125) Förutsättningar för tillstånd och beslut med anledning av miljögranskning

Tillstånd får ges och beslut med anledning av miljögranskning får fattas endast om det är utrett att denna lags bestämmelser liksom bestämmelser som har utfärdats med stöd av lagen är uppfyllda.

5 §. Upphävd (2008/125).

6 §. Upphävd (2001/32).

7 - 9 §§. Upphävda (2008/125).

10 §. Upphävd (2001/32).

11 §. Upphävd (2008/125).

12 §. Upphävd (2001/32).

13 §. *Återbetalning av ersättning efter återkallande eller ändring av tillstånd*

Ersättning för skada som betalats enligt bestämmelserna i 7 kap. behöver inte återbetalas när ett tillstånd återkallats eller ändrats. Om det måste anses oskäligt att ingen återbetalning sker, med hänsyn till fördel ersättningstagare erhåller genom återkallande eller ändring av tillstånd, skall dock tillståndshavaren vara oförhindrad att begära att ersättningen eller viss del av denna återbetalas. Sådant yrkande skall handläggas i den ordning som gäller för tvistiga ersättningsfrågor enligt denna lag.

14 §. Upphävd (2008/125).

Krav på tillståndsprövning och miljögranskning (2008/125)

15 §. (2008/125) *Krav på tillstånd för vattenföretag*

Tillstånd för utförande av vattenföretag och förfogande över annans egendom krävs om genomförandet berör enskild rättsinnehavares rätt och inte samtliga berörda rättsinnehavare godkänt åtgärden.

Tillstånd krävs utöver vad som följer av 1 mom. alltid för utförande av vattenföretag om företaget innebär

a) anläggande av bro, tunnel eller annan transportanordning i, över eller under allmän farled,

b) utläggande eller upptagning av ledning eller kabel i allmän farled om inte godkännande till företaget från den myndighet som har att övervaka farleden har inhämtats,

c) annan med a och b punkterna jämförbar olägenhet för samfärdseln,

d) tagande av ytvatten ur sötvattenområde då det sammanlagda uttaget, varvid flera anläggningars uttag ur samma vattenförekomst räknas samman, överstiger 200 000 kubikmeter vatten per år,

e) täkt av mer än 10 000 kubikmeter grundvatten per år, varvid flera anläggningars uttag ur samma vattenförekomst räknas samman,

f) byggande, fyllning, pålning, grävning, muddring, sprängning eller rensning i vattenområde om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till mer än 500 kvadratmeter,

g) anläggande av våtmark över 5 hektar,

h) markavvattning av mer än 5 hektar undantaget dränering av jordbruksmark genom täckdikning med dräneringsrör som har en största diameter om 300 millimeter av jordbruksmark eller

i) uppdämning av mer än 20 000 kubikmeter vatten per år från samma avrinningsområde.

16 §. (2008/125) *Krav på tillstånd för vattenfarlig verksamhet*

Tillstånd krävs för tillförsel av övergödande ämnen direkt i ytvatten från

a) fiskodling med en produktion om 20 ton fisk per år,

b) reningsverk med en kapacitet som uppgår till 900 personekvivalenter eller

c) annan verksamhet vars teoretiska årliga belastning på vattenmiljön uppgår till 200 kg fosfor eller 1 500 kg kväve.

17 §. (2008/125) Krav på tillstånd för utsläpp av grund- och ytvattenfarliga ämnen

Tillstånd krävs för

a) utsläpp till ytvatten av ämnen och materia som kan medföra ytvattenfarlig förorening,

b) direkta utsläpp till grundvatten av ämnen som kan medföra grundvattenfarlig förorening,

c) återinföring till samma vattenförande lager av vatten som använts geotermiskt, vatten från gruva och dagbrott samt vatten som har pumpats ut i samband med byggnads- och anläggningsarbeten samt för

d) konstgjord infiltration till grundvatten.

I landskapsförordning anges de yt- och grundvattenfarliga ämnen som kräver tillstånd enligt denna paragraf.

Tillstånd för verksamheter som är tillståndspliktiga enligt denna paragraf ges för begränsad tid och får inte meddelas förrän det har konstaterats att grundvattnet och särskilt dess kvalitet blir föremål för regelbunden övervakning och dokumentation.

18 §. (2008/125) Krav på miljögranskning för vattenföretag

Miljögranskning för utförande av vattenföretag krävs om företaget kan medföra

a) fara för människors hälsa,

b) sådant förändringar i naturförhållandena eller av existensbetingelserna för de i naturen levande organismerna som är betydande,

c) fara för översvämning eller allmän vattenbrist,

d) ändring eller stängning av kungsådra,

e) olägenhet för fiskens vandring eller möjlighet till fortplantning som är betydande,

f) försämring av vattnets reningsförmåga eller annan kvalitetsförsämring som inte är ringa eller

g) betydande minskning av naturskönheten, trivseln i omgivningen, kulturvärdena eller rekreativmöjligheterna.

19 §. (2008/125) Krav på miljögranskning för vattenfarlig verksamhet

Miljögranskning krävs för inledande, uppförande och ändring av verksamhet som kan medföra sådan påverkan som avses i 18 § och som landskapsregeringen genom landskapsförordning belagt med krav på miljögranskning.

20 §. (2008/125) Krav på miljögranskning för ledande av avloppsvatten

Miljögranskning krävs oavsett vad i 18 och 19 §§ stadgas för ledande eller omhändertagande av avloppsvatten på annat sätt än genom ledande till allmänt avloppsnät.

Miljögranskning enligt 1 mom. krävs dock inte för avloppsanläggningar för hushålls- eller motsvarande avloppsvatten med en maximal belastning motsvarande högst 50 personekvivalenter om landskapsregeringen genom landskapsförordning meddelat närmare bestämmelser om reningsanordningar och metoder för rening av avloppsvatten samt om andra miljöskydds krav som ska gälla för anläggningarna och samtidigt beslutat att miljögranskning inte behövs. För sådana anläggningar krävs kommunalt avloppstillstånd. För beviljande av kommunalt avloppstillstånd krävs att sökanden kan visa att bestämmelserna meddelade med stöd av denna bestämmelse är uppfyllda.

21 §. Tillståndsplikt inom visst område

Om det föreligger särskilda skäl kan landskapsregeringen beträffande ett till gränserna bestämt område genom landskapsförordning stadga att tillståndsplikt skall gälla för i beslutet närmare angivna åtgärder oavsett

deras verkningar. Under samma förutsättningar kan landskapsregeringen genom landskapsförordning stadga om inskränkningar i tillståndsplikt som gäller enligt 15-17 §§ men inte i tillståndsplikt som gäller enligt 18-20 §§.

22 §. Upphävd (2008/125).

Mellanrubriken upphävd (2008/125)

23 - 27 §§. Upphävda (2008/125).

Mellanrubriken upphävd (2008/125)

28 - 29 §§. Upphävda (2008/125).

30 §. Upphävd (2001/32).

31 §. Övriga bestämmelser

I övrigt gäller i tillämpliga delar vad om tillstånd som omfattar vattenföretag är stadgat i 25-27 §§.

7 kap. Ersättning och inlösen

Allmänna bestämmelser

1 §. Inledande bestämmelse

Skada eller annan olägenhet som uppstår till följd av vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet, som utgörs av ändrad vattenkvalitet eller är en följd av sådan effekt, skall ersättas eller inlösas i den omfattning och under de förutsättningar som gäller enligt bestämmelserna i detta kapitel. Samma gäller skada eller annan olägenhet till följd av utnyttjande av rätt enligt 3 kap. att ta i anspråk eller på andra sätt förfoga över eller påverka annans egendom.

2 §. Expropriation

Om inte annat bestäms i detta kapitel skall allt sådant förfogande som avses i 3 kap. denna lag, oavsett att sådant förfogande även får ske för enskilt intresse, jämföras med expropriation.

Ersättningsfrågor enligt denna lag skall bedömas med tillämpning av bestämmelserna i 4 kap. landskapslagen (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter, dock så att vid inlösen eller beviljande av rätt till ständigt besittning av annans mark och vad där finns samt vid rätt att varaktigt sätta mark och vad där finns under vatten skadan skall ersättas med 150 procent av det värde som sägs i 23 § nämnda lag.

För övriga frågor som har samband med sådant förfogande och prövning av sådant som avses i 3 kap. denna lag skall, med beaktande av 4 mom. nedan, tillämpas bestämmelserna i 5 - 10, 12, 13 och 15 kap. landskapslagen om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter med undantag av 88 och 89 §§ i 15 kap.

Det som i landskapslagen om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter sägs om expropriationsnämnd ska i ersättningsfrågor enligt denna lag gälla prövningsmyndigheten. (2008/125)

3 §. Markägares rätt till inlösen

Om annan tillhörig mark till följd av vattenföretag varaktigt sätts under vatten eller på annat sätt omedelbart försämras skall om ägaren så begär marken och vad där finns lösas in om inte försämringen är av övergående natur.

Inlöses en del av en fastighet eller tas den i anspråk med nyttjanderätt och uppkommer på grund härav vid nyttjandet av den återstående delen avsevärt men skall, om inte försämringen är av övergående natur, hela fastigheten lösas in om ägaren så begär.

Om bruknings- eller marknadsvärde av annans egendom minskas till följd av åtgärd som orsakar skada enligt 4 § a och b punkten skall, om så befinns skäligt, på ägarens begäran bestämmas att fast eller lös egendom skall lösas in.

Det som i 1-3 mom. bestäms om skyldighet att lösa in egendom gäller i tillämpliga delar även nyttjanderätt eller annan särskild rätt till sådan egendom.

4 §. Skadegrunder

Ersättning skall betalas för inte obetydlig skada eller olägenhet på människors hälsa och på egendom om skadan eller olägenheten beror på

a) genomförande av vattenföretag såsom byggande i vatten, dikning, vattentäkt och annat sådant och skadan har samband med översvämning eller annan vattenståndsändring, ändrad tillgång på vatten eller försämrade möjligheter att utnyttja vattenområde och vatten över vilket den skadelidande har rådighet,

b) anläggningsarbete, grävning eller andra åtgärder med mark eller i vattenområde som orsakar skada eller olägenhet som anges i föregående punkt eller som medför försumpning av mark eller andra markskador till följd av förändrade vattenförhållanden i mark eller vattenområde,

c) förekomsten av anläggning, vatten- eller avloppsledning, andra anordningar eller diken som orsakar skada eller olägenhet som anges i b punkten eller

d) vattenfarlig verksamhet.

Om vållande inte kan påvisas skall ersättning ändå betalas utom när orsaken till skadan eller olägenheten är naturtilldragelse eller annan övermäktig händelse vars effekter skäligen inte kunnat förebyggas.

5 §. Ersättning för skada eller förlust till följd av förfogande över annans egendom

Oavsett bestämmelserna i 4 § kan ersättning betalas till den vars egendom eller rätt tas i anspråk enligt 3 kap. eller inlöses enligt 3 §.

6 §. Skada som ersätts

Ersättning vid skada enligt 4 § skall betalas för

a) förlust eller försvårande av möjlighet att utnyttja nyttjanderätt eller äganderätt till fast eller lös egendom,

b) sänkning av egendoms marknadsvärde och förlust av annan förmån med förmögenhetsvärde som har sin grund i äganderätten,

c) kostnader för flyttning och ändring av egendom,

d) hindrande eller avsevärt försvårande av möjligheterna att på annan grund än äganderätt eller annan särskild rätt nyttja ett vattenområde eller dess strand för yrkesmässigt fiske eller annat viktigt lovligt ändamål samt för

e) förlust som orsakas av avbrott i rörelse om avbrottet har samband med sådan skada som enligt a-d punkten är ersättningsgill.

7 §. Solidariskt betalningsansvar

Om det i ett företag av vilket föranleds ersättningsskyldighet finns flera deltagare svarar de solidariskt för betalningen av ersättningen.

8 §. Prövning av ersättning

Om tillstånd för vattenföretag eller annan åtgärd meddelas enligt denna lag skall frågan om ersättningsskyldighet och ersättningens omfattning samtidigt prövas.

1 mom. hindrar inte att fråga om ersättning för skada, men eller förlust kan prövas vid annan tidpunkt.

Särskilda skadegrunder

9 §. Skada orsakad av farleds inrättande

För nyttjande av vattenområde som farled enligt 3 kap. 7 och 8 §§ skall ersättning inte betalas om inte annat gäller enligt 2 mom.

Om nyttjandet av vattenområde enligt 1 mom. medför en avsevärd inskränkning av möjligheterna att utöva enskild rätt till fiske eller om anläggning eller anordning som lovligen uppförts för utövandet av viss rätt blir onyttig, skall ersättning betalas för denna skada.

10 §. Skada orsakad av fartygstrafik m.m.

För skada orsakad av farkost som trafikerar vattenområde skall ersättning betalas även om vållande inte föreligger när skadan avser mark, inrättning, upplag, fångstredskap eller annan egendom och beror på sammanstötning, vågsvall, gnistor eller annat sådant. Därvid skall beaktas det som särskilt är bestämt om begränsning av redares ansvarighet och om sjöpanträtt.

Skada som avses i 1 mom. som uppstår utanför farled till följd av farkosters användning av allmän eller enskild farled skall fullt ut betalas av den som ansvarar för farleden. Farledsinnehavaren kan söka ersättning av den vars farkost vållat skada varvid vad som stadgas i första meningen är tillämpligt på regresskravet.

Ersättningskyldighet föreligger inte i fråga om skada som vid samfärdsel på vattenområde åsamkas föremål som utan laglig rätt lagts ut i kungsådra eller i allmän farled. Detsamma gäller beträffande fångstredskap som lagts ut i sådan farled, om inte skadan orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Om den som färdas på vattenområde på annat än i 1 mom. angivet sätt uppsåtligen eller av grov oaktsamhet skadar utanför farled utlagt fångstredskap, skall ersättningen erläggas enligt denna lag.

Om skada som avses i 1-3 mom. till någon del orsakats av att den skadade egendomen inte varit i behörigt skick eller lämnats utan behörig tillsyn skall ersättningen jämkas med hänsyn härtill.

Om ersättande av skada som förorsakas av fartygs sammanstötning gäller vad i sjölagen (FFS 674/1994) är föreskrivet. (2001/32)

Skada som enligt 5 kap. 79 § rikets vattenlag (FFS 264/1961) är att anse som flottningsskada skall ersättas i enlighet med denna lag.

Se Kom 301 FL I och Mi 601 FL II.

11 §. Skada orsakad av vattentäktsuttag

För vattentäkt eller annat nyttjande som avses i 3 kap. 16-21 §§ eller vattentäkt enligt 2 kap. skall ersättning inte betalas om inte annat gäller enligt 2 mom.

Om åtgärd enligt 1 mom. medför försämrad tillgång på vatten för ägare eller innehavare av särskild rättighet skall ersättning betalas för denna skada om den inte är obetydlig.

8 kap. Tillsyn

1 §. (2008/125) Tillsyn

Om tillsyn och tillsynsmyndighet i enlighet med denna lag stadgas i landskapslagen om miljöskydd.

Se J 1, Landskapslag (2008:124) om miljöskydd.

2 - 9 §§. Upphävda (2008/125).

9 kap. Straffbestämmelser

1 §. Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet utför vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet, i strid med bestämmelse i 4 eller 5 kap. denna lag

eller utan tillstånd eller miljögranskning som avses i 6 kap., så att gärningen är ägnad att orsaka fara för att grundvatten eller ytvatten skadas eller nedskräpas eller så att fara för hälsan uppstår döms för *miljöförstöring* till böter eller fängelse i högst två år. (2008/125)

För miljöförstöring döms också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet på annat sätt än det som avses i 1 mom. utför vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet så att gärningen är ägnad att orsaka fara för att miljön försämras.

2 §. Grov miljöförstöring

Den som vid miljöförstöring

a) med beaktande av åsamkad skadas långvarighet, omfattning och andra omständigheter orsakar synnerligen stor skada eller fara för miljön eller hälsan,

b) (2008/125) begått brottet trots uttryckligt påbud eller förbud som myndighet givit med stöd av denna lag eller som

c) till grundvatten utsläppt ämne som avses i 4 kap. 8 § 1 mom. och brottet även bedömt som helhet är grovt, döms för *grov miljöförstöring* till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

3 §. Miljöförseelse

Om miljöförstöring, med hänsyn till att den fara eller skada som har vållats miljön eller hälsan varit mindre betydande, möjligheten att återställa miljön i ursprungligt skick eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet, är ringa döms för *miljöförseelse* till böter eller fängelse i högst sex månader.

4 §. (2008/125) Miljöförstöring av oaktsamhet

Den som av annan än grov oaktsamhet utför vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet, i strid med bestämmelse i 4 eller 5 kap. denna lag eller utan tillstånd eller miljögranskning som avses i 6 kap., med beaktande av åsamkad skadas långvarighet, omfattning och andra omständigheter orsakar synnerligen stor skada eller fara för miljön eller hälsan, döms för *miljöförstöring av oaktsamhet* till böter eller fängelse i högst ett år.

5 §. Brott mot tillståndsplikt

Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet utan föregående tillstånd vidtar åtgärd eller bedriver verksamhet som enligt 6 kap. kräver tillstånd döms för *brott mot tillståndsplikt* till böter eller fängelse i högst två år.

Den som, utan att samtidigt bryta mot annan bestämmelse, uppsåtligen eller av vårdslöshet utnyttjar förbättringsöverskott utan uppfyllande av tillståndsplikten i 5 kap. 16 § 2 mom. döms för brott mot tillståndsplikt till böter.

6 §. (2008/125) Brott mot miljögranskningsplikt

Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet bryter mot krav på miljögranskning enligt 6 kap. döms för *brott mot miljögranskningsplikt* till böter eller fängelse i högst sex månader.

7 §. Brott mot tillståndsvillkor

Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet bryter mot villkor i tillståndsbeslut enligt denna lag döms för *brott mot tillståndsvillkor* till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet avser villkor av grundläggande betydelse för tillståndsgivningen, till fängelse i högst två år.

8 §. Brott mot bestämmelse grundad på plan

Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet utövar vattenfarlig verksamhet som strider mot vattenförbättringsplan enligt 4 kap. 5 § döms för *brott mot bestämmelse grundad på plan* till böter eller fängelse i högst två år.

9 §. Brotts mot bestämmelse för vattenskyddsområde

Den som uppsåtligt eller av vårdslöshet utövar vattenfarlig verksamhet som strider mot bestämmelser för vattenskyddsområde eller mot av landskapsregeringen utfärdade bestämmelser enligt 5 kap. 3 § 2 mom. andra meningen döms för *brott mot bestämmelse för vattenskyddsområde* till böter eller fängelse i högst två år.

10 §. (2001/32) Brotts mot bestämmelse om allmänna minimikrav

Den som uppsåtligt bryter mot av landskapsregeringen utfärdade minimikrav för bestämda åtgärdsdrag eller verksamhetsdrag enligt 4 kap. 9 § döms för *brott mot bestämmelse om allmänna minimikrav* till böter.

11 §. Brotts mot kvalitetsnormer

Den som uppsåtligt eller av vårdslöshet i strid mot 4 kap. 2 § jämförd med 5 kap. 6, 8, 9 eller 11 §§ vidtar ny eller ändrad markanvändningsåtgärd eller verksamhet döms för *brott mot kvalitetsnormer* till böter eller fängelse i högst två år. Vid ringa vårdslöshet döms ej till straff.

12 §. Brotts mot bestämmelse om nyttjande

Den som uppsåtligt utan laga rätt hindrar annan att i enlighet med denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser eller tillstånd befara vattendrag eller på annat sätt nyttja vatten- eller jordområde döms för *brott mot bestämmelse om nyttjande* till böter eller fängelse i högst sex månader.

13 §. Lämnande av oriktiga uppgifter

Den som, i tillstånds- eller miljögranskningsärende där han är sökande eller i tillsynsärende rörande vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet som han utövar eller låter utöva, uppsåtligt eller av grov vårdslöshet lämnar felaktiga uppgifter eller förtiger uppgifter av betydelse för bedömningen i ärendet döms för *lämnande av oriktiga uppgifter* till böter eller fängelse i högst två år. Om den skada eller fara för skada som vållats yt- eller grundvattens kvalitet, på grund av lämnande av oriktiga uppgifter, är synnerligen stor med beaktande av den åsamkade eller hotande skadans långvarighet, omfattning eller andra omständigheter och brottet bedömt som helhet är grovt ska den sökande dömas till fängelse i högst två år. (2008/125)

Om någon på uppdrag av den som är ansvarig för ett vattenföretag eller en vattenfarlig verksamhet uppsåtligt eller av grov vårdslöshet lämnar sådan felaktig uppgift som avses i 1 mom. straffas denne på samma sätt som sägs i 1 mom.

Vattenlagens speciella del

10 kap. Dikning

Inledande bestämmelser

1 §. Dikning

Med iakttagande av vad som i denna lag stadgas om tillstånd, miljögranskning och försiktighetsmått samt med iakttagande av med stöd av lagen utfärdade kvalitetsnormer, får dikning enligt detta kapitel utföras om det behövs för att erhålla en ändamålsenlig avvattning av mark. (2008/125)

Med dikning avses upptagande av nytt dike och utvidgande eller uträntande av befintligt dike eller bäck samt rensning av bäck om åtgärden inte inverkar på vattenståndet i en högre liggande sjö.

Till dike räknas på vardera sidan en minst 60 cm bred zon om inte bredare zon föreskrivits eller är nödvändig på grund av markens beskaffenhet.

2 §. Underhåll

Den eller de som utfört dikning skall tillse att dikningen underhålls så att annans område inte skadas.

3 §. Dikning på annans mark

Närmare bestämmelser om när dikning på annans mark får utföras finns i 3 kap. 13-15 §§. I 6 kap. 8 § finns bestämmelser om tillstånd till förfogande över annans egendom och i 14 kap. finns bestämmelser om vattenförrättning.

Innan dikning utförs på annans mark skall markägaren höras om inte förrättning skall hållas i enlighet med 14 kap.

Om dikningsförrättning skall ske i enlighet med 14 kap. och om markägaren yrkar på det skall vid sådan förrättning beslut fattas var grävningssmassor som tas upp vid dikningen skall läggas. Om inget sådant beslut fattats skall grävningssmassorna, om inte markägaren omedelbart tar dem tillvara, läggas vid sidan av diket eller på annan lämplig plats där de inte orsakar nämnvärd olägenhet.

4 §. Kostnadsansvar

Den som för avvattning av sin mark leder in vatten i annan markägares dike är skyldig att, enligt de grunder som gäller för gemensam dikning, delta i de kostnader som uppkommer härav och om inte annat avtalats utföra sådana arbeten som påkallas av det ändrade vattenflödet samt att delta i framtida kostnader för underhåll, förbättring och utvidgning av diket.

Med undantag av vad i 1 mom. stadgas får inte i annan tillhörigt rör eller täckdike vatten ledas in utan markägarens samtycke om det är möjligt att utan oskäligen kostnader på annat sätt avleda vatten.

5 §. Dikning genom allmän väg

Om ny trumma eller bro byggs i väg eller om befintlig dikning utvidgas eller fördjupas skall åtgärden på begäran av den som dikar eller dikat utföras så att marken ovanför vägen avvattnas till minst 1,2 meters djup.

Om det med hänsyn till möjligheten att avvattna åkermark genom täckdikning är nödvändigt att utföra dikning till större djup än som avses i 1 mom., skall sådan dikning ske om de som företräder minst hälften av den nytta som kan vinnas härav anholder om det.

De åtgärder som avses i 1 och 2 mom. skall utföras och bekostas av väghållaren. Det åligger även väghållaren att underhålla bron eller trumman.

6 §. Dikning genom enskild väg och ägoväg

Om i 5 § 1 mom. avsedda åtgärder utförs i fråga om enskild väg eller ägoväg har den som dikar eller dikat samma rätt som beträffande allmän väg men det åligger honom att betala kostnaderna för att återställa vägen, bron eller trumman i ett minst likvärdigt skick eller, om väghållaren begär det, själv utföra åtgärderna varvid vägen, bron eller trumman skall återställas i minst likvärdigt skick. För underhållet av bron eller trumman svarar väghållaren.

7 §. Dikning i planlagt område

Bestämmelserna om dikning är tillämpliga även i fråga om område där stads- eller byggnadsplan gäller. Om sådant område skall avvattnas kan på sakägares ansökan föreskrivas att det skall behandlas som ett särskilt avsnitt i enlighet med 12 §. Nyttotagare i fråga om området är vederbörande kommun.

Gemensam dikning

8 §. *Deltagare*

Om dikning är till nytta för flera markägare skall, för att tillgodose en rättvis fördelning av rättigheter och skyldigheter, dikningen utföras och skötas gemensamt av dessa.

Den som har nytta av visst dikningsföretag har rätt att ta del i den gemensamma dikningens utförande, drift och förvaltning samt har på begäran av deltagare i företaget skyldighet att delta i det gemensamma företaget i förhållande till nyttan av dikningen. Delägare i oskiftad lägenhet och delägare i flera lägenheter samfällt tillhörigt område beslutar om deltagande i gemensam dikning på det sätt som särskilt är föreskrivet.

9 §. *Nytta av dikning*

Deltagarna i den gemensamma dikningen deltar i kostnaderna i förhållande till den nytta företaget har för deras mark, varvid som nytta anses den ökning av markens värde som följer av förbättrad avkastningsförmåga eller ökad möjlighet att använda marken på ett mer inkomstbringande sätt.

Beträffande mark som används eller kan användas som tomt, vägområde, upplagsområde eller för annat särskilt ändamål skall som nytta anses ökning av markens bruksvärde.

10 §. *Kostnad för dikning*

Till kostnaderna för gemensam dikning skall hänföras kostnader som avser utförande, drift och förvaltning varvid med till förvaltning hörande kostnader avses sådana kostnader för planering, handläggning, medelsanskaffning och övriga utgifter eller ersättningar som dikningsföretagets utförande och underhåll föranleder.

11 §. *Beräkning av kostnadsandel*

Den för viss deltagare enligt 9 och 10 §§ beräknade kostnadsandelen får inte utan deltagarens samtycke överstiga den kostnad som uppkommit om dikningen av deltagarens mark utförts eller drivits som ett fristående företag.

12 §. *Kostnadsandel med hänsyn till avsnitt*

Om det vid beräkning av kostnadsandelar i enlighet med 9 och 10 §§ konstateras att kostnaderna för dikning av visst avsnitt med flera ägare, med hänsyn till olikheter i naturförhållanden eller andra omständigheter, blir högre därför att ett annat avsnitt ingår i företaget kan företaget indelas i avsnitt avgränsade med hänsyn till olikheterna.

Om visst i 1 mom. avsett avsnitt är beläget så att gemensamt dike där inte behöver upptas för avvattning av annat avsnitt kan överenskommas att dikning inte skall utföras förrän den som är i behov av diket anhåller om det. Sådant förordnande påverkar inte skyldigheten för den som drar nytta av företaget att ta del i kostnaderna för dikningen.

13 §. *Dikningsplan*

Om någon av deltagarna i företaget begär det skall över gemensam dikning uppgöras en särskild plan, dikningsplan, med tillhörande kostnadsförslag och förslag till fördelning av kostnaderna. Dikningsplan skall inte ges större omfattning än vad som är nödvändigt för tillgodoseende av de deltagares behov vilka begärt dikning.

Landskapsregeringen utfärdar vid behov närmare bestämmelser om dikningsplaner.

14 §. *Dikningsdjup*

Vid bestämmandet av dikets djup vid gemensam dikning skall markens beskaffenhet, lutningsförhållandena och avvattningsbehovet beaktas. Är fråga om avvattning av odlad jord skall, om inte annat avtalats, öppen dik-

ning utföras för avvattning till 1,2 meters djup. Följer härav oskäligt stora kostnader i förhållande till nyttan av dikningen, skall dock mindre djup fastställas.

Om det med hänsyn till möjligheten att avvattna åkermark genom täckdikning är nödvändigt att utföra dikning till större djup än som avses i 1 mom., skall sådan dikning ske om de som företräder minst hälften av den nytta som kan vinnas härav anhåller om det.

15 §. Kostnader för underhåll

Kostnaderna för underhåll av dikning fördelas enligt samma grunder som dikningskostnaderna i enlighet med 9 och 10 §§ om inte särskilda skäl föranleder annat. Om gemensam dikning blir onyttigt för någon deltagare därför att nytt dike upptagits, skall deltagaren befrias från deltagande i underhållskostnaderna.

16 §. Betalning av kostnadsandel

Deltagare i gemensam dikning som inte anhållit om dikning eller förordat sig om sådan anhållan är skyldig att ta del i de kostnader som föranleds av dikning till det djup som avses i 14 § och med högst det belopp som motsvarar den nytta dikningen har för deltagarens mark.

Om en deltagares kostnadsandel förblir obetald skall de övriga deltagarna betala den obetalda andelen i samma inbördes relation som gäller för betalningen av dikningskostnaderna. Betalas andelen senare skall medlen återbetalas enligt samma grunder.

17 §. Förfarandebestämmelser

Beträffande gemensam dikning skall bestämmelserna om förfarande som avses i 13 kap. 2-4 och 11 §§ i tillämpliga delar följas.

18 §. Dikningssammanslutning

För att tillgodose en rättvis fördelning av rättigheter och skyldigheter skall dikningssammanslutning bildas i enlighet med 13 kap. om gemensam dikning inte uppnås eller om det måste anses nödvändigt för handhavande av gemensamma angelägenheter.

Om deltagarna avtalar om det kan dikningssammanslutning bildas även om överenskommelse om gemensam dikning uppnåtts.

11 kap. Avlopp

Allmänna bestämmelser

1 §. Avledande av avloppsvatten

Med iakttagande av vad som i denna lag stadgas om tillstånd, miljögranskning och försiktighetsmått samt med iakttagande av med stöd av lagen utfärdade kvalitetsnormer, får avloppsvatten avledas enligt detta kapitel. (2008/125)

Beträffande behandling av avloppsvatten från hälso- och miljösynpunkt finns särskilda bestämmelser i landskapslagen om hälsovården. Likaså finns särskilda bestämmelser om avledande av avloppsvatten inom område med stads- eller byggnadsplan i byggnadslagen för landskapet Åland samt beträffande avloppsregleringen i samhällen, i landskapslagen (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk. Dessutom finns bestämmelser om bekostande av avloppsanläggningar i landskapslagen (1974:23) om avloppsvattenavgift och i landskapslagen (1983:31) om understöd för vatten- och avloppsprojekt.

Se D 16, Landskapslag (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk; D 17, Landskapslag (1983:31) om understöd för vatten- och avloppsverk; E 27, Landskapslag (1974:23) om avloppsvattenavgift.

2 §. Avloppsanläggnings underhåll

Användaren av avloppsanläggning skall tillse att avloppsanläggningen underhålls så att kravbestämmelserna i 4 kap. uppfylls.

3 §. Avloppsanläggning på annans mark

Närmare bestämmelser om när avloppsanläggning på annans mark och nyttjande av annans avloppsanläggning får utföras finns i 3 kap. 15 §.

4 §. Kostnadsansvar

Den som leder in avloppsvatten i annans avloppsanläggning är skyldig att, enligt de grunder som enligt 6-9 §§ gäller för gemensam avloppsanläggning, delta i de kostnader som uppkommer härav och om inte annat avtalats utföra sådana arbeten som påkallas av det ändrade flödet genom avloppsanläggningen. Skyldighet föreligger även att delta i framtida kostnader för underhåll, förbättring och utvidgning av avloppsanläggningen. Måste härvid avloppsanläggning eller till anläggningen hörande anordningar utvidgas eller förnyas för att ny deltagare skall kunna anslutas finns ingen skyldighet för tidigare deltagare att delta i utvidgningen eller förnyandet.

Gemensam avloppsanläggning

5 §. Deltagare

Om avloppsanläggning är till nytta för flera sakägare skall, för att tillgodose en rättvis fördelning av rättigheter och skyldigheter, avloppsanläggningen uppföras och skötas gemensamt av dessa.

Den som kan ha nytta av viss avloppsanläggning har rätt att delta i den gemensamma avloppsanläggningens uppförande, drift och förvaltning om inte anslutningen förorsakar en oskälig ökning av kostnaderna. Den som har väsentlig nytta av befintlig eller planlagd avloppsanläggning och inte kan avleda avloppsvatten på ett förmånligare sätt, har på annan deltagares begäran skyldighet att delta i den gemensamma avloppsanläggningen.

Delägare i oskiftad lägenhet och delägare i flera lägenheter samfällt tillhörigt område beslutar om deltagande i gemensam avloppsanläggning på det sätt som är särskilt föreskrivet.

6 §. Nyttan av avloppsanläggning

Deltagare i gemensam avloppsanläggning deltar i de gemensamma kostnaderna i förhållande till den nytta anläggningen medför med hänsyn till den mängd vatten som avleds och dess beskaffenhet. Om den härvid beräknade nyttan för någon deltagare, med hänsyn till ökat markvärde eller andra omständigheter, är uppenbart större skall nyttan beräknas till vad som är skäligt.

7 §. Kostnad för avloppsanläggning

Till kostnaderna för gemensam avloppsanläggning skall hänföras kostnader som avser uppförande, drift och förvaltning, varmed till förvaltning hörande kostnader avses sådana kostnader för planering, handläggning, medelsanskaffning och övriga utgifter eller ersättningar som avloppsanläggningens uppförande och underhåll föranleder.

8 §. Beräkning av kostnadsandel

Om beräkningen av kostnadsandelarna ger till resultat att en deltagare får en större kostnad än om dennes del av avloppsanläggningen utförts som fristående anläggning skall kostnadsandelen sänkas så att den motsvarar sistnämnda kostnad.

9 §. Kostnadsandel med hänsyn till avsnitt

Om det vid beräkning av kostnadsandelar i enlighet med 6-8 §§ konstateras att kostnaderna för avloppsanläggning av visst avsnitt med flera del-

tagare med hänsyn till olikheter i naturförhållanden eller andra omständigheter blir högre därför att ett annat avsnitt ingår i anläggningen kan den indelas i områden avgränsade med hänsyn till olikheterna.

Om visst i 1 mom. avsett avsnitt är beläget så att gemensamt avlopp där inte behöver anordnas för att avleda vatten från annat avsnitt kan överenskommas att avloppsanläggning inte skall utföras förrän den som är i behov av avloppsanläggningen anhåller om det. Sådant förordnande påverkar inte skyldigheten för den som drar nytta av avloppet att ta del i kostnaderna för avloppsanläggningen.

10 §. Ny deltagare i avloppsanläggning

Den som inträder som deltagare i befintlig gemensam avloppsanläggning är skyldig att enligt i 6-9 §§ angivna grunder ta del i kostnaderna för anordnandet av anläggningen, beräknade enligt dess värde vid anslutningstidpunkten, samt i kostnaderna för dess underhåll. Om anläggningen eller till den hörande anordningar till följd av anslutningen måste utvidgas eller förnyas, är den nya deltagaren skyldig att bekosta dessa åtgärder. Till den del dessa åtgärder medför nytta även för övriga deltagare skall kostnaderna fördelas mellan deltagarna i enlighet med vad som är skäligt.

Om nyttan av en gemensam avloppsanläggning väsentligt ökar eller minskar för en deltagare i anläggningen skall dennes andel av kostnaderna bestämmas på nytt om någon sakägare kräver det och om de förändrade förhållandena inte beaktas på annat överenskommet eller fastställt sätt. Bestämmelserna i 1 mom. skall härvid i tillämpliga delar följas.

11 §. Kostnader för underhåll

Kostnaderna för underhåll av avloppsanläggning fördelas enligt samma grunder som avloppsanläggningskostnaderna enligt 6-9 §§ om inte särskilda skäl föranleder annat. Om gemensam avloppsanläggning blir onyttig för någon deltagare därför att ny avloppsanläggning anordnats skall denne befrias från deltagande i underhållskostnaderna.

12 §. Förfarandebestämmelser

Beträffande gemensam avloppsanläggning skall bestämmelserna om förfarande som avses i 13 kap. 2-4 och 11 §§ i tillämpliga delar följas.

13 §. Avloppssammanslutning

För att tillgodose en rättvis fördelning av rättigheter och skyldigheter skall avloppssammanslutning bildas i enlighet med 13 kap. om gemensam avloppsanläggning inte uppnås eller om det måste anses nödvändigt för handhavande av gemensamma angelägenheter.

Om deltagarna avtalar om det kan avloppssammanslutning bildas även om överenskommelse om gemensam avloppsanläggning uppnåtts.

12 kap. Vattentäkt

Allmänna bestämmelser

1 §. (2008/125) Vattentäkt

Med iakttagande av vad som i denna lag stadgas om tillstånd, miljögranskning och försiktighetsmått, samt med iakttagande av med stöd av lagen utfärdade kvalitetsnormer, får enligt detta kapitel vattentäkt utföras om det är ändamålsenligt för att tillgodose behov av vatten.

1a §. (2008/125) Fastställande av nivåbegränsning för ytvattentäkt

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning besluta om fastställande av lägsta vattennivå vid vilken ytvattentäkt av bevattningsvatten ur visst vattenområde får ske. Landskapsregeringen äger rätt att med pegel utmärka sådan nivå i naturen eller på byggnad.

2 §. Bevattnings sammanslutning

Om flera tillsammans eller var för sig ansökt om att utnyttja samma vattentillgång kan tillstånd ges till bildande av bevattnings sammanslutning i enlighet med 13 kap. för att tillgodose en rättvis fördelning av rättigheter och skyldigheter.

Vattentäkt på annans område

3 §. Vattentäkt på annans område

Den som beviljats tillstånd för vattentäkt på annans område skall tillse att täkten inte orsakar otillåten påverkan samt beakta att områdets ägare, i den utsträckning som svarar mot ägarens behov, skall kunna använda området på samma sätt som tillståndshavaren om inte annat överenskommit. Vattentäkten får heller inte äventyra möjligheterna för annan som inlett vattentäkt att tillgodose sitt behov av vatten.

4 §. Företräde till vattentäkt

Om flera söker tillstånd till vattentäkt och vattnet inte förslår för alla skall företräde ges vattentäkt för samhällets behov. Samma företrädesrätt har enskild sökande som avser att använda vatten för hushållsändamål, varmed avses även täkt för sjukhus, härbärgerings- eller förplägnadsrörelses, badinrättnings och med dem jämförbara inrättnings behov. Vattentäkt för bevattning skall därnäst ges företräde och herefter vattentäkt för industris behov.

Särskilt om grundvattentäkt

5 §. Nyttja och skada

Som nytta av grundvattentäkt skall utöver företagets allmänna fördelar en förbättrad avkastning eller ett ökat bruksvärde beaktas samt annan omedelbar förmån.

Som skada, men eller annan förlust av förmån skall beaktas sådan skadlig förändring som avses i 4 kap. 1 - 4 §§ samt sökandens rätt till inlösen eller att tillgodogöra sig annans egendom som företaget förutsätter. Om någon vars rätt kränks av ett företag har samtyckt till detsamma skall härvid inte sådan skadlig förändring beaktas som rör endast denne.

Om penningvärdet av ett företags nytta eller skada är svårt att uppskatta skall särskilt beaktas de förändringar företaget har för hälsan och miljön.

6 §. Företräde till grundvattentäkt

Om flera ansöker om tillstånd till täkt av grundvatten och vattnet inte räcker till alla skall företräde ges sökande för vilken tillgången till grundvatten är särskilt viktig och vars verksamhet har betydelse från allmän synpunkt. I fråga om sökande som i detta avseende är likvärdiga skall bestämmelserna i 4 § i tillämpliga delar följas.

7 §. Begränsning av grundvattenuttag

Täkt av grundvatten på annans mark kan efter ansökan begränsas om härigenom tillgången på grundvatten ökas eller säkerställs på annan mark beträffande vilken tillstånd till täkt av grundvatten för allmänt behov meddelats.

Den som utför täkt av grundvatten i visst område kan under viss tid åläggas begränsa sitt uttag om tillgången på grundvatten för hushållsändamål hotas av långvarig torra eller andra omständigheter.

13 kap. Sammanslutningar

Allmänna bestämmelser

1 §. *Sammanslutningar*

För att tillgodose en rättvis fördelning av rättigheter och skyldigheter skall

a) dikningssammanslutning bildas om gemensam dikning inte uppnås eller om det måste anses nödvändigt för handhavande av gemensamma angelägenheter,

b) avloppssammanslutning bildas om gemensam avloppsanläggning inte uppnås eller om det måste anses nödvändigt för handhavande av gemensamma angelägenheter eller

c) bevattningssammanslutning bildas om flera tillsammans eller var för sig efter ansökan beviljats tillstånd att inom sådan sammanslutning utnyttja samma vattentillgång.

Om deltagarna avtalar om det kan diknings- eller avloppssammanslutning bildas även om överenskommelse om gemensamt företag uppnåtts.

Beträffande de sammanslutningar som bildas i enlighet med denna lag tillämpas lagen om samfälligheter (FFS 758/1989) om inte annat i denna lag särskilt stadgas.

2 §. *Bildande av sammanslutning*

Om inte deltagarna avtalat annat bildas en dikningssammanslutning vid dikningsförrättning och en bevattningssammanslutning vid bevattningsförrättning, varvid stadgar för sammanslutningen antas och syssломän utses. Avloppssammanslutning bildas vid sammanträde till vilket förslagsställaren bevisligen och i god tid kallat övriga deltagare i den gemensamma avloppsledningen.

3 §. *Rösträtt och röstning*

Deltagare i en sammanslutning har rösträtt i sammanslutningen enligt sin andel av kostnaderna.

Beslut vid sammanslutningsstämma fattas med enkel röstövertikt. Beslut om inställande av företag får endast fattas om ärendet nämnts i kallelsen till stämman och alla de som anhållit om företaget eller förenat sig om anhållan biträder beslutet.

4 §. *Stadgar*

I stadgarna för sammanslutning skall anges

a) sammanslutningens namn samt den kommun som utgör dess hemort,

b) antalet syssломän som skall utses och tiden för deras uppdrag,

c) hur syssломännens arvode skall fastställas,

d) hur syssломännen skall sammankallas om de är fler än en,

e) hur beslut skall fattas vid syssломännens sammanträde,

f) om syssломännen åt en eller flera bland sig kan fördela särskilda uppgifter att handhas utan de övrigas medverkan,

g) hur sammanslutningens namn skall tecknas,

h) räkenskapsperioden och grunderna för räkenskapsföringen samt hur räkenskaperna skall granskas,

i) när och hur sammanslutningsdeltagarna skall kallas till stämman samt hur andra meddelanden skall bringas till deras kännedom samt

j) andra bestämmelser som deltagarna i sammanslutningen finner ändamålsenliga.

Om det är möjligt skall, innan företag inleds, stadgarna för en sammanslutning och uppgift om företagets syssломän tillställas landskapsregeringen samt de kommuner inom vilka diknings-, avlopps- eller bevattningsföretaget utförs.

5 §. *Sysslomans ställning*

Sysslomännen för sammanslutningens talan vid domstol och företräder även i övriga fall sammanslutningen. Stämningar och andra meddelanden anses ha kommit till sammanslutningens kännedom när någon av dess syssломän i laga ordning fått del av dem.

Finner syssломännen att ett beslut som sammanslutningens stämma fattat strider mot en lag, en av myndighet meddelad föreskrift eller mot sammanslutningens stadgar får de inte verkställa beslutet.

6 §. *Klander av sammanslutningsbeslut*

Om sammanslutningsstämma fattat ett beslut som strider mot sammanslutningens stadgar, en lag eller en av myndighet meddelad föreskrift och inskränker beslutet en deltagares rättigheter eller pålägger deltagaren skyldigheter så har beslutet ingen giltighet mot deltagare som inte biträtt beslutet. Frågan om beslutets giltighet kan upptas till avgörande vid förkortad diknings- eller bevattningsförrättning.

Om beslut som sammanslutningsstämma fattat eller åtgärd som syssломän vidtagit, i annat än i 1 mom. nämnt avseende, strider mot i lagrummet nämnda normer kan det upphävas av prövningsmyndigheten, om klandertalan anhängiggjorts. Beträffande av stämma fattat beslut ska klandertalan anhängiggöras senast den sextionde dagen efter dagen då beslutet fattades och beträffande av syssломän vidtagen åtgärd senast den sextionde dagen efter dagen då den klanderberättigade fick vetskap om åtgärden. Rätt att klandra beslutet eller åtgärden har den som var deltagare i sammanslutningen eller syssломän för denne vid tidpunkten då beslutet fattades eller åtgärden utfördes. Den som godkänt beslutet eller åtgärden saknar dock klanderrätt. (2008/125)

Även beslut eller åtgärd som inte är lagstridigt enligt 2 mom. kan klandras under i momentet angivna förutsättningar om de som medverkat till beslutet eller åtgärden på sammanslutningens eller enskild deltagares bekostnad berett sig själva eller annan uppenbart orättmätiga förmåner.

7 §. *Syssломans ansvar*

Syssломän som genom åtgärd som avses i 6 § 3 mom. eller annars uppsåtligen eller av oaktsamhet åsamkat sammanslutningen eller enskild deltagare i sammanslutningen skada är skyldig att ersätta denna.

Skadestånd som avses i 1 mom. kan sänkas om oaktsamheten är ringa och det med hänsyn till skadans omfattning eller andra omständigheter befinns skäligt.

Om flera är ersättningsskyldiga skall skadeståndsskyldigheten fördelas mellan dem enligt vad som befinns skäligt med beaktande av graden av skuld och övriga omständigheter. För betalningen av skadestånd till den skadelidande svarar de ersättningsskyldiga solidariskt. Den vars skadeståndsskyldighet begränsats enligt 2 mom. svarar dock endast för sin egen del av skadeståndets belopp.

8 §. *Betalning av sammanslutningskostnader*

Deltagarna i en sammanslutning skall betala förskott på kostnaderna enligt vad stämman beslutar. För betalning som inte erlagts inom utsatt tid är deltagare skyldig att erlägga sexton procents årlig ränta på det obetalda beloppet om inte stämman annat beslutar. En deltagare som inte anhållit om utförande av företaget och som heller inte förenat sig om sådan anhållan kan inte åläggas skyldighet att betala förskott på kostnaderna.

När företaget utförts skall syssломännen upprätta eller från vederbörande myndighet införskaffa justerad uträkning beträffande fördelningen av kostnaderna och underställa den stämman för godkännande. Om det framgår att nyttan av företaget fördelad mellan deltagarna avsevärt avviker från den uppskattning enligt vilken deltagarnas andelar tidigare fastställts, skall

kostnadsfördelningen ändras så att den motsvarar den nytta de enskilda deltagarna dragit av företaget. På samma sätt skall förfaras när ny deltagare antas.

Sammanslutningsstämans beslut om kostnadsfördelning avseende diknings- eller bevattningsföretag skall prövas vid förkortad diknings- eller bevattningsförrättning, om en deltagare i sammanslutningen anhåller om det inom tre månader från dagen då beslutet fattades.

9 §. Utomstående nyttotagare

Om det sedan diknings-, avlopps- eller bevattningsföretag slutförts framgår att det medfört avsevärd nytta för någon som inte är deltagare i sammanslutningen och som inte antas till deltagare i sammanslutningen, skall denne på anhållan av sammanslutningen vid vattenförrättning åläggas att ta del i kostnaderna med ett skäligt belopp som inte överstiger värdet av nyttan.

I 1 mom. avsedd sakägare kan vid vattenförrättningen ges rätt att betala sin andel av kostnaderna i årliga rater under högst tio års tid, varvid på obetalt belopp skall betalas gängse årlig ränta som fastställs vid förrättningen.

10 §. Avgifter

De avgifter som en deltagare i en sammanslutning skall betala kan uppbäras på grundvalen av en fördelningslängd som syslomännen upprättat. Avgift som en deltagare lämnar obetald skall betalas av de övriga på det sätt som föreskrivs i 10 kap. 16 § 2 mom.

Särskilt om dikningssammanslutning

11 §. Deltagare

Deltagare i dikningssammanslutning är de för vilka dikningen medför nytta. Sammanslutningsstämman kan dessutom besluta att den som vill leda in vatten i sammanslutningens dike skall vara deltagare i sammanslutningen och samtidigt fastställa den nya deltagarens andel av dikningskostnaderna.

I 1 mom. andra meningen avsedd markägare kan vid sammanslutningsstämman ges rätt att betala sin andel av kostnaderna i årliga rater under högst tio års tid, varvid på obetalt belopp skall betalas gängse årlig ränta som fastställs vid förrättningen.

12 §. Kostnader och kostnadsandelar

Kostnaderna för dikningssammanslutning och kostnadsandelarna beräknas och fastställs i enlighet med de regler som enligt 10 kap. 7 och 9-12 §§ gäller vid gemensam dikning.

Särskilt om avloppssammanslutning

13 §. Deltagare

Deltagare i avloppssammanslutning är de som kan ha väsentlig nytta av avloppsledningen. Sammanslutningsstämman kan dessutom besluta att den som vill leda in avloppsvatten i avloppsledning skall vara deltagare i sammanslutningen.

I 1 mom. avsedd sakägare kan genom beslut av sammanslutningsstämman ges rätt att betala sin andel av kostnaderna i årliga rater under högst tio års tid, varvid på obetalt belopp skall betalas gängse årlig ränta som fastställs vid förrättningen.

14 §. Kostnader och kostnadsandelar

Kostnaderna för avloppssammanslutning och kostnadsandelarna beräknas och fastställs i enlighet med de regler som enligt 11 kap. 6-11 §§ gäller

vid gemensam avloppsanläggning och samtidigt fastställs deltagarnas andel av avloppsanläggningskostnaderna.

Särskilt om bevattningssammanslutning

15 §. Bevattningssammanslutning

Om flera ansöker om tillstånd till vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får vid meddelande av tillstånd bestämmas att tillståndshavarna skall utgöra en bevattningssammanslutning för fördelning av vattnet.

16 §. Deltagare

Deltagare i bevattningssammanslutning är de som prövningsmyndigheten i enlighet med 1 § 1 mom. c punkten och denna paragraf beslutar ska delta i sammanslutningen. (2008/125)

Om någon beviljats tillstånd till vattentäkt för bevattning och söks tillstånd till ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får prövningsmyndigheten bestämma att tillståndshavarna ska utgöra en bevattningssammanslutning eller, om sammanslutning bildas enligt 1 mom., att den för vilken tillstånd redan har beviljats ska ingå i sammanslutningen. (2008/125)

Om, sedan en bevattningssammanslutning har bildats, någon ansöker om tillstånd till ny vattentäkt för bevattning ur samma vattentillgång, får i samband med beslut om tillstånd till vattentäkten bestämmas att tillståndshavaren skall ingå i sammanslutningen.

Bestämmelserna i denna paragraf om anslutande av tidigare tillståndshavare till bevattningssammanslutning tillämpas även på den som haft rätt att utan tillstånd utöva vattentäkt för bevattning.

17 §. Fördelning av vattnet

Deltagarna i en bevattningssammanslutning fördelar tillgängligt vatten mellan sig, om det behövs på grund av vattenbrist eller någon annan omständighet eller om någon deltagare inte utnyttjar sin rätt att ta vatten. Vid fördelningen skall de villkor iaktas som bestämts i samband med att tillstånd gavs.

18 §. Gemensam mark

Mark som inlösts för en gemensam anläggning är samfälld för de fastigheter som vid tidpunkten för inlösen ägs av deltagare i anläggningen och omfattas av bevattningsföretaget.

19 §. Gemensam anläggning

Vid beviljande av tillstånd kan bestämmas att vissa anläggningar för bevattning skall inrättas för samtliga eller vissa av dem som skall ingå i sammanslutningen.

Gemensam anläggning och rätten till utrymme för den är samfälld för dem som deltar i anläggningen och dessa skall gemensamt svara för utförande och skötsel av anläggningen.

20 §. Inrättande av ny anläggning

Ny anläggning får inrättas endast för de deltagare i sammanslutningen för vilka det är av väsentlig betydelse att ha del i anläggningen.

Ny anläggning får inte inrättas om någon av dem som får störst nytta av den motsätter sig åtgärden. Invändning från deltagare i sammanslutningen utgör dock inte hinder för beslut om inrättande av ny anläggning om behovet av den från allmän synpunkt är synnerligen angeläget.

21 §. Kostnad för bevattningssammanslutning

Till kostnaderna för bevattningssammanslutning skall hänföras kostnader som avser utförande, drift och förvaltning varvid med till förvaltning hörande kostnader avses sådana kostnader för planering, handläggning,

medelsanskaffning och övriga utgifter eller ersättningar som företagets utförande och underhåll föranleder.

22 §. Kostnadsfördelning

En bevattningssammanslutnings förvaltningskostnader och kostnader för utförande och skötsel av anläggning skall fördelas mellan deltagarna efter vad som är skäligt med hänsyn främst till den mängd vatten som var och en tar ut. I enlighet härmed bestäms andelstal för varje deltagare. Andelstal kan ändras om förhållandena ger anledning till det.

Kostnaderna för skötsel av viss anläggning kan fördelas genom avgifter i förhållande till den omfattning i vilken varje deltagare utnyttjar anläggningen.

Vad deltagarna har överenskommit om andelstalen och avgifterna skall fastställas vid vattenförrättning eller sammanslutningsstämma.

14 kap. Vattenförrättning

Inledande bestämmelser

1 §. Vattenförrättning

I detta kapitel finns bestämmelser om vattenförrättning. Vattenförrättning är syneförrättning eller diknings- eller bevattningsförrättning. Diknings- och bevattningsförrättningar kan hållas i förkortad form.

2 §. (2008/125) Syneförrättning

Om någon i enlighet med 6 kap. 2 § denna lag har inlämnat en ansökan om tillstånd till förfogande över annans egendom i enlighet med 3 kap. denna lag ska prövningsmyndigheten, om det inte måste anses uppenbart obehövt, besluta att syneförrättning ska hållas.

3 §. Diknings- eller bevattningsförrättning

Om någon för bildande av diknings- eller bevattningssammanslutning begär det kan landskapsregeringen besluta att diknings- eller bevattningsförrättning skall hållas. Landskapsregeringen kan dock utan föregående förrättning avgöra fråga som enligt detta moment skall handläggas vid sådan förrättning, om ärendet är av så enkel natur att en förrättning bör anses överflödig.

Om i samma ärende syneförrättning ska hållas i enlighet med 2 § samt diknings- eller bevattningsförrättning i enlighet med 1 mom. kan prövningsmyndigheten på landskapsregeringens ansökan besluta att förrättningarna till vissa delar ska hållas samtidigt varvid förrättningsmännen kan vara gemensamma för båda förrättningar. (2008/125)

Om diknings- eller bevattningsplan i enlighet med 15 § redan upprättats kan landskapsregeringen besluta att diknings- eller bevattningsförrättningen skall hållas i förkortad form. För förkortad förrättning gäller vad i 12, 15 och 16 §§ om slutsammanträde är stadgat.

Om förrättning som avses i 1 mom. skall inlämnas skriftlig ansökan hos landskapsregeringen. (2001/32)

Allmänna bestämmelser

4 §. (2008/125) Förrättningsmän

För vattenförrättning ska landskapsregeringen på prövningsmyndighetens begäran förordna en förrättningsman att utföra förrättningen. Förrättningsmannen ska vara ingenjör eller annan sakkunnig i det ärendet rör.

För syneförrättning ska landskapsregeringen på ansökan från sakägare eller förrättningsman förordna en eller flera biträdande förrättningsmän att bistå förrättningsmannen. Landskapsregeringen kan på ansökan från sakägare eller förrättningsman förordna en biträdande förrättningsman för diknings- eller bevattningsförrättning.

Om landskapsregeringen är tillståndssökande ska prövningsmyndigheten förordna förrättningsman respektive en eller flera biträdande förrättningsmän.

5 §. Gode män

Landskapsregeringen skall till vattenförrättning utse två gode män. Gode männen skall utses bland de för skiftesförrättningar utsedda gode männen i den eller de kommuner till vilka företagens verkningar huvudsakligen sträcker sig.

De gode män som utsetts att biträda vid vattenförrättningen utför sitt uppdrag under tjänstemannaansvar.

Om landskapsregeringen är tillståndssökande ska prövningsmyndigheten utse de gode männen. (2008/125)

6 §. Jäv

Om jäv för förrättningsman eller god man, framställande av jävsinvändning och verkan av att jävsanmärkning godkänts samt om kallande av annan god man i stället för jävig eller från förrättningen utebliven god man gäller i tillämpliga delar vad som i [lagen om skifte (FFS 604/1951)] stadgas om skiftesförrättning.

7 §. Röstning

Vid vattenförrättning har förrättningsmän och gode män var sin röst varvid ärendena avgörs enligt den åsikt som omfattas av flertalet. Om alla är av olika mening eller om rösterna faller lika blir förrättningsmannens åsikt avgörande.

8 §. (2008/39) Kallelse till förrättningssammanträde

Förrättningsmannen skall kalla dem till förrättningssammanträde vilkas rätt eller fördel kan beröras av en åtgärd eller ett företag. Kallelse till förrättningssammanträde skall genom vanlig delgivning delges dem vars rätt eller fördel kan beröras samt tillkännages genom offentlig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland minst 14 dagar före sammanträdet. Kallelse till begynnelsesammanträde skall delges både genom anslag på landskapsregeringens och berörd kommuns anslagstavla och publiceras i minst en lokal tidning med allmän spridning i landskapet.

9 §. Förrättningssammanträde

Förrättningssammanträde skall hållas i närheten av det område där ett företag skall utföras och får fortsätta på skilda platser och dagar. Vattenförrättning skall omfatta minst två förrättningssammanträden varav det inledande sammanträdet benämns begynnelsesammanträde och det avslutande sammanträdet benämns slutsammanträde.

Vid begynnelsesammanträde skall redogöras för ansökan och plan som ansluter sig till den.

Sakägarna skall vid varje förrättningssammanträde ges möjlighet att framställa de påminnelser samt de yrkanden och utredningar som de finner påkallade, vilket kan ske muntligt eller skriftligt. Skriftligt yrkande eller påminnelse kan även lämnas till förrättningsmannen inom en viss i kallelsen eller vid sammanträdet meddelad tid, dock minst trettio dagar, vid äventyr av att talan går förlorad.

10 §. Förrättningsprotokoll

Vid förrättningssammanträde skall föras protokoll i vilket skall antecknas hur sammanträdet kungjorts, närvarande sakägare, en redogörelse för förrättningen, sakägarnas påminnelser samt förrättningsmännens och de gode männen egna observationer. Protokollet undertecknas av förrättningsmannen och en särskild protokollförare, om sådan finns, samt av två

för varje förrättningsammanskrade särskilt valda protokolljusterare. Protokollet skall fogas till handlingarna i ärendet.

11 §. Förrättningsarbetet

Förrättningsmännen och de gode männen skall i samråd granska ansökan och eventuell plan samt de handlingar som avses i 9 § 3 mom. Härvid skall de, med beaktande av i planen nödvändiga ändringar, utreda om och på vilka villkor tillstånd enligt denna lag kan meddelas för det ansökan avser. Dessutom skall de vid behov genom besök på platsen göra sig förtrogena med förhållandena i det område ansökan avser.

Vid granskning som avses i 1 mom. skall ett förrättningsinstrument, undertecknat av förrättningsmannen, upprättas som bör innehålla

- a) nödvändiga kompletteringar av utredningar, redogörelser och beräkningar i samband med planen samt rättelser av konstaterade fel,
- b) nödvändiga kompletterande utredningar avseende det planerade företagets inverkan på samfärdsel, fiske, vattentillgång och utnyttjandet av jord- och vattenområden, anläggningar, anordningar samt nyttjandet avseende andra allmänna och enskilda intressen och rättigheter,
- c) redogörelse för omständigheter på grundvalen av de rättsliga förutsättningarna för företaget,
- d) redogörelse för de föroreningar och andra störningar som kan komma att utgå från eller orsakas av projektet, beskaffenheten av den omgivning som kan nås av sådan störning samt räckvidden och verkningarna som störningarna kan medföra,
- e) förslag till ändringar i planen,
- f) utredning av den skada och det men företaget orsakar samt beräkning av skadebeloppet,
- g) en redogörelse med karta, som är justerad och kompletterad, avseende uppskattning av skador på områden, anläggningar, anordningar även som annan skada och men,
- h) beräkning av nyttan av företaget och dess fördelning mellan nyttohavarna om det är viktigt för fördelning av kostnaderna,
- i) redogörelse för grunderna för hur ersättning för eventuellt förfogande över annans egendom skall fastställas,
- j) övriga utredningar och påminnelser som föranleds av granskningen och kompletteringen av planen samt
- k) utlåtande om och på vilka villkor tillstånd kan beviljas.

Om miljökonsekvensbedömning har upprättats skall denna bifogas förrättningsinstrumentet och ersätter då i tillämpliga delar den redogörelse som avses i 2 mom. d punkten.

12 §. Slutsammanskrade

Vid slutsammanskrade skall förrättningsmännen och de gode männen lägga fram alla handlingar samt ett förslag till beslut i ärendet. I förslaget skall beaktas de påminnelser och yrkanden som lagligen framställts.

I förslag till beslut som avses i 1 mom. bör finnas

- a) redogörelse för handläggningen av saken,
- b) utlåtande angående vid förrättningsammanskrade framställda påminnelser och yrkanden,
- c) uppgifter om ingångna avtal och förbindelser samt utlåtanden om deras giltighet,
- d) utlåtande rörande de rättsliga förutsättningarna för beviljande av tillstånd,
- e) redogörelse för grunderna avseende fastställande av ersättningar för eventuellt förfogande över annans egendom enligt 3 kap. samt ersättningsarnas storlek samt

f) andra utredningar och de ändringar av planen som på grund av vattenförrättningen föreslås.

Om i det i 1 mom. avsedda förslaget ingår förslag till tillståndsvillkor bör dessutom framgå

a) för genomförandet av företaget nödvändiga anläggningar och anordningars läge samt deras storlek om detta är av betydelse för vattenförhållandena,

b) vilka anläggningar och anordningar som skall uppföras och de arbeten som skall utföras för att hindra eller minska skada eller men av företaget,

c) på vilket sätt anläggningar och anordningar skall nyttjas samt vad sökanden i övrigt skall iakta efter att de för företagets genomförande nödvändiga arbetena fullbordats,

d) vilka kontrollanordningar som skall uppföras och de kontroller och andra åtgärder som skall vidtas,

e) hur underhållet av anläggningar, anordningar och bäddar skall ordnas,

f) sökandens skyldigheter under arbetstiden för att trygga allmänna och enskilda intressen,

g) den tid inom vilken de för företaget nödvändiga arbetena bör slutföras samt

h) andra omständigheter som bör nämnas i tillståndsutslaget.

Det förslag till beslut som avses i denna paragraf skall undertecknas av samtliga i förrättningen ingående förrättningsmän och gode män. Avvikande åsikt som anmälts av förrättningsman eller god man skall bifogas förslaget.

Särskilda bestämmelser avseende syneförrättning

13 §. Avslutande av syneförrättning

Förrättningsmannen och de gode männen ska inom fyrtiofem dagar efter att förrättningsssammanträdena fullgjorts till prövningsmyndigheten överlämna alla handlingar vari även ska ingå en uppskattning av ersättningsgilla förluster till följd av beviljad ansökan samt ett förslag till beslut i ärendet. I förslaget ska beaktas de påminnelser och yrkanden som framställts. (2008/125)

Avskrift av i 1 mom. avsett förslag, med information om vad som skall iaktas för att talan skall bevaras, skall inom samma tid tillställas sökanden och berörda kommuner för att där hållas allmänt tillgängligt under trettio dagar.

14 §. (2008/125) Talerätt efter fullgjorda förrättningsssammanträden

Den som vill framställa påminnelser eller yrkanden med anledning av i 13 § avsett förslag ska, vid äventyr att talan går förlorad, framställa dem inom sextio dagar efter det förrättningsssammanträdena fullgjorts. Talan går dock inte förlorad om omständigheterna under den tid målet varit anhängigt väsentligt har förändrats eller om prövningsmyndigheten har avvikit från förrättningsinstrumentet eller om det annars vore uppenbart oskäligt att talan går förlorad.

De invånare inom företagets verkningsområde vilkas boende, arbete eller andra förhållanden klart kan påverkas av företagets genomförande och de samfund som representerar dem har rätt att till prövningsmyndigheten ge sitt utlåtande med anledning av förslaget inom sextio dagar efter det förrättningsssammanträdena fullgjorts.

Påminnelse eller yrkande som avses i denna paragraf, som inte framställs muntligt eller skriftligt vid slutsammanträde, ska lämnas till prövningsmyndigheten skriftligen i två exemplar.

Särskilda bestämmelser avseende diknings- och bevattningsförrättning

15 §. Plan över diknings- eller bevattningsföretag

Om någon av sakägarna yrkar det eller om förrättningsmannen annars anser det nödvändigt skall särskild plan över ett företag uppgöras med tillhörande kostnadsförslag och förslag till fördelning av kostnaderna. Sådan plan skall inte ges större omfattning än vad som är nödvändigt för tillgodo-seende av de deltagares behov vilka har anhållit om företaget eller vad som annars anses nödvändigt.

Om sådan plan som avses i 1 mom. upprättats skall den framläggas senast på det slutsammanträde som skall hållas efter att planen dessförinnan har varit offentligen kungjord under minst fjorton dagar före sammanträdet.

I plan som avses i 1 mom. bör intagas

- a) karta över området varav framgår kommunernas och fastigheternas gränser ävensom ägoförhållandena samt väsentliga geografiska och ekologiska omständigheter,
- b) erforderliga längd- och tvärsnittsritningar,
- c) uppgifter om befintliga anläggningar och anordningar,
- d) redogörelse för planerade anläggningar och anordningar ävensom en redogörelse för deras ändamål,
- e) förslag till skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämte därtill hörande villkorsförslag samt
- f) övriga omständigheter som bör omnämnas.

16 §. Beslut

Förrättningsmannen och de gode männen skall inom fyrtiofem dagar efter att förrättningssammanträdena fullgjorts och tiden för påminnelser och ytterligare utredningar utgått fatta beslut om företag skall utföras i enlighet med uppgjord plan eller på annat sätt samt uppskatta kostnaderna för företaget samt kostnadsfördelningen mellan deltagarna. Samtidigt skall de påminnelser och yrkanden avgöras som lagligen kunnat framställas i saken.

Avskrift av i 1 mom. avsett beslut, med information om vad som skall iakttas för att talan skall bevaras, skall inom samma tid tillställas sökanden, den som ansökt därom under förrättningsens gång samt berörda kommuner för att där hållas allmänt tillgängligt under trettio dagar. Meddelande om att beslutet har fattats och var beslutet finns tillgängligt skall, tillsammans med information om vad som skall iakttas för att talan skall bevaras, dessutom offentligt kungöras i minst en lokal tidning med allmän spridning i landskapet.

15 kap. Särskilda bestämmelser

1 §. Upphävd (2008/125).

2 §. (2001/32) *Om besvär*

Besvär över förrättningsmans och gode mäns handläggning enligt denna lag och besvär över beslut som fattats av förrättningsman och gode män i enlighet med 14 kap. 16 § skall anföras hos landskapsregeringen. Beslutet skall meddelas på sätt som avses i 14 kap. 16 § 2 mom. Besvär som avses i detta moment skall inges till landskapsregeringen skriftligen i två exemplar inom 30 dagar efter det beslutet kungjorts.

3 §. *Virkesflottning*

Med iakttagande av vad som i denna lag stadgas om tillstånd, miljögranskning och försiktighetsmått samt med iakttagande av med stöd av lagen utfärdade kvalitetsnormer är bestämmelserna i vattenlagen och vatten-

förordningen (FFS 282/1962) om virkesflottning gällande i landskapet med de undantag som stadgas i denna paragraf. (2008/125)

De uppgifter och de befogenheter som enligt författningarna i 1 mom. ankommer på statsrådet, ministerium, länsstyrelse, vatten- och miljöstyrelse, vattendomstol eller annat statsorgan handhas i landskapet av landskapsregeringen om behörigheten enligt självstyrelselagen för Åland ankommer på landskapet.

Se Mi 601 och 602 FL II.

4 §. Upphävd (2008/125).

16 kap. Övergångs- och ikraftträdelsebestämmelser

1 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 4 juli 1963 om tillämpning av vattenlagen (1963:36) i landskapet Åland.

Åtgärder för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2 §. Allmänna övergångsbestämmelser

För vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet som inletts före lagens ikraftträdande och för vilka det inte i enlighet med landskapslagen om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland krävts tillstånd skall fullständig tillståndsansökan eller anmälan enligt 6 kap. ha givits in till [landskapsstyrelsen] inom två år efter den dag lagen trätt i kraft. [Landskapsstyrelsen] kan dock bestämma att tillståndsplikt enligt detta moment skall inträda vid en senare tidpunkt för företag eller verksamhet inom område för vilket vattenförbättringsplan är fastställd.

3 §. Tillstånd enligt tidigare vattenlagstiftning

Beträffande laglighet samt rättigheter och skyldigheter för verksamhet eller åtgärd som påbörjats eller utförts innan denna lag trätt i kraft tillämpas landskapslagen om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland, om inte annat särskilt följer av bestämmelserna i denna lag.

Rätt till utförande eller påbörjande av verksamhet eller åtgärd till vilken tillstånd meddelats enligt landskapslagen om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland gäller för i tillståndet föreskriven tid, dock längst i tio år efter att denna lag trätt i kraft. Den som har tillstånd för viss verksamhet eller åtgärd enligt landskapslagen om tillämpning av vattenlagen i landskapet Åland kan ansöka om nytt tillstånd i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Om en verksamhet eller åtgärd inte slutförs är den som erhöll tillståndet skyldig att återställa i bruk tagna vattenområden och andra områden som tillhör annan i godtagbart skick.

Ikraftträdelsebestämmelse (2007/117):

Om ikraftträdandet av denna lag stadgas särskilt i landskapslagen (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälso-skyddsmyndighet.

Ikraftträdelsebestämmelse (2008/125):

Denna lag träder i kraft den 1 december 2008.